

Neposredne naloge v kmetijstvu

Iz zaključkov zadnjega posvetovanja SZDL Slovenije

Na posvetovanju o socialistični politiki na vasi, ki ga je sklicalo predsedstvo Glavnega odbora SZDL Slovenije, so glede na razvoj družbeno-političnih in ekonomskih pogojev ter velike dosežene uspehe na družbenih posestvih in v kooperaciji sklenili, da je treba za hitrejši napredek posvetiti pozornost predvsem naslednjim problemom in nalogam.

Razvoj proizvodnih sil našega družbeno-političnega in ekonomskega sistema ne le omogoča, ampak terja hitrejši in doslednejši uveljavljanje naših socialističnih načel tudi za preobrazbo kmetijstva. Organizacije Socialistične zveze morajo kot osnovni nosilec programiranja in planiranja rasti naše socialistične stvarnosti razviti najširšo politično aktivnost za vse uspešnejšo socialistično preobrazbo vasi. Poglobljeno politično delo edino lahko mobilizira vse naše delovne ljudi v mestu in na vasi ter razvija njihov interes za še hitrejši in skladnejši razvoj našega socialističnega gospodarstva. Ta pa lahko omogoči večje zadovoljevanje rastočih potreb in višjo življenjsko raven nekmečkega pa tudi kmečkega prebivalstva.

Pri razvijanju splošne politične aktivnosti naj organizacije Socialistične zveze pomagajo zlasti ljudskim odborom in njihovim organom. Od njihovega pravičnega dela in usmerjanja je namreč v veliki meri odvisno nadaljnje usposabljanje kmetijskih zadrug in družbenih posestev. Ljudski odbori se morajo čimprej usposobiti za uveljavljanje socialistične politike, politike komune tudi za socialistično graditev na vasi.

Pri razvijanju socialistične zavesti zlasti podeželskega prebivalstva lahko zelo pomagajo razna kulturno-prosvetna društva, organizacije Ljudske tehnike, strokovna društva, ljudske univerze itd.

Za uspešno opravljanje vseh teh in še mnogih drugih nalog so organizacije SZDL dolžne široko razviti politično delo med delovnimi kmeti, delovnimi kolektivi družbenih posestev in zadrug ter aktivom SZDL. Temeljito naj preučujejo vse gradivo IX. plenuma SZDL, posebno pa referat tovariša Kardelja. Aktivisti SZDL, zadrugi in strokovni delavci bodo na ta način dosegli zaželeno ideološko razgledanost, da bodo lažje reševali zamotana vprašanja pri graditvi socializma na našem podeželju. S tem bodo tudi delovnega kmeta vse bolj navajali k aktivnemu političnemu udeleževanju, da bo tudi v prihodnosti prispeval glavni delež k socialistični preobrazbi vasi in graditvi socialistične družbe.

Uspehi v nadaljnjem razvoju kmetijstva na višji tehnični in družbeni ravni so v veliki meri odvisni od nadaljnjega razvijanja in utrjevanja dela organov delavskega in družbenega upravljanja na kmetijskih posestvih in v zadrugah. Zato morajo organi Socialistične zveze, sindikati, zbori proizvajalcev in drugi posvetiti posebno pozornost delavskim in zadrugnim svetom in njihovim odborom na posestvih in zadrugah.

Sistem stimulativnega nagrajevanja kot glavna osnova ekonomske zainteresiranosti delavcev in uslužbencev tako na posestvih kakor v zadrugah moramo še naprej razvijati in izpopolnjevati, da bi sprožili nadaljnje pobude delavcev in strokovnih kadrov ter utrjevali perspektivo za razvijanje moderne proizvodnje.

Družbena posestva kakor tudi kmetijska proizvodnja zadrug naj v svojem nadaljnjem razvoju pokažejo nadaljnjo prednost ne samo glede visoke proizvodnje, temveč predvsem ekonomske prednosti pred drobno kmečko proizvodnjo. Na osnovi večje produktivnosti dela naj stalno izboljšujejo materialne pogoje delovnih kolektivov. Še hitreje morajo razvijati specializirane industrijske načine proizvodnje in organizacije dela. Posestva se tudi v prihodnje ne smejo zapirati sama vase. S svojim vse večjim napredkom morajo utrjevati tudi socialistični vpliv na svoje okolice. Zato naj obravnavajo širše kmetijsko območje, povezujejo svoje delo z delom področnih zadrug in naj čimprej postanejo uspešnejši organizator kooperacijske proizvodnje. Svojo proizvodnjo naj povečujejo tudi na zemljiščih, ki jih lahko kupijo ali vzamejo v zakup od privatnih kmečkih gospodarstev. Pri tem naj kombinirajo tudi zaposlitev njihovih lastnikov.

Po odpravi nekmetijskih dejavnosti so se zadrge neprijetno bolj usmerile v samo kmetijsko proizvodnjo. Majhnim kmetijskim zadrugam zavira nadaljnji razvoj razen nekaterih pomankljivosti tudi precejšnje kmetijsko območje. Zaradi tega naj ljudski odbori skupaj z zadrugnimi vodstvi na osnovi konkretnih analiz proučijo nujnost in možnost združevanja razdrobljenih in šibkih zadrug v večje in teritorialno zaokrožene gospodarske enote.

Socialistična kooperacija je v preteklem letu zašla dvakrat toliko površin zemljišč kot prej, ustvarila pa skoraj trikrat toliko tržnih viškov. Na osnovi doseženih uspehov se je tudi v naših razmerah afirmirala in pokazala kot ena najboljših oblik povezovanja družbenih in individualnih interesov lastnikov zemljišč v naporih za socialistično rekonstrukcijo vasi. Prav zato je tudi stalna in osnovna oblika naše socialistične preobrazbe. Zato moramo z vso potrebno pozornostjo skrbeti za njen nadaljnji pozitivni razvoj. Ob takim razvijanju kooperacijske proizvodnje torej ne more biti govora o kakršnem koli administrativnem ali političnem pritisku. Odpravljati moramo nadalje vsako šablonsko in formalistično uvaževanje kooperacije ter vso težo polagati na njeno družbeno-ekonomsko vsebino in zadovoljivo tehnološko izvedbo.

Vse hitrejši splošni gospodarski razvoj, dosledno uveljavljanje našega družbeno-ekonomskega sistema in smotrno razvijanje gospodarske iniciative med drugim povzročajo, da dajejo mnogi kmetje, zlasti pa podelavci in polkmetje, kmetijskim zadrugam in družbenim posestvom vse več zemlje v zakup. Organizacije Socialistične zveze morajo zlasti skrbeti, da bodo med kmetijskimi organizacijami in lastniki teh zemljišč nastajali trki ekonomski odnosi, ki bodo temeljili izključno na ekonomskih interesih obeh partnerjev, torej na iskanem rentabilnostnem račun. Le na tak način se bomo izognili bodisi izgubi pri kmetijskih organizacijah bodisi mnogim političnim in socialnim problemom, ki bi jih nam odprlo vsako drugačno urejevanje tega problema.

Vso pozornost morajo naše organizacije posvetiti uveljavljanju mladine na posestvih in v zadrugah. Socialistična zveza naj pomaga aktivom Ljudske mladine, da zajamejo vso mladino, da se bo učinkovito uveljavila pri delu posestva ali zadruga in da bo postala najaktivnejši činitelj vsega naprednega življenja na vasi.

V okviru splošnega gospodarskega razvoja ustvarja napredek kmetijskih organizacij tudi nove in vse boljše pogoje za vse večje uveljavljanje kmečkih žena kot vsestransko aktivnih graditeljev novega življenja na vasi. Le pravočasna skrb organizacij SZDL lahko zagotovi, da se bodo kmečke žene razvile v aktivne in kvalificirane proizvajalke v celotni kmetijski proizvodnji. To pa bo tudi naša solidnejša temelj za njihovo uveljavljanje v delavskem in družbenem upravljanju.

Velika objektivna zapreka k hitrejšemu razvoju v mnogih kmetijskih zadrugah in posestvih je še vedno nezadostni, oziroma družbeno-politično in strokovno prešibak kader. Zato je ena izmed važnih nalog organizacij SZDL, da vplivajo na izbiro, vzgojo in sploh kadrovsko politiko v kmetijskih organizacijah. Občinski ljudski odbori in kmetijske organizacije morajo s povečanim šolanjem in štipendiranjem omogočiti potreben dotok kadra tudi za odgovorne naloge socialistične graditve vasi. Zato je treba prilagoditi organizacijo šolstva vse večjim potrebam po kmetijskih kadrih.

Pomurški vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Leto XI. — Štev. 50

MURSKA SOBOTA, 17. DEC. 1959

Cena din 10.—

S posvetovanja Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije o problematiki socialistične politike na vasi

NA POTI SOCIALISTIČNE ORGANIZACIJE KMETIJSTVA

Minuli teden je bilo v Ljubljani pod predsedstvom predsednika Glavnega odbora SZDL Slovenije Mihe Marinka dvodnevno posvetovanje o problematiki socialistične politike na vasi v luči IX. plenuma Zveznega odbora SZDL Jugoslavije. »O problematiki socialistične politike na vasi v luči IX. plenuma SZDL Jugoslavije« je poročal predsednik Glavne zadrugne Slovenije Jože Ingolič, član Glavnega odbora SZDL Franc Simonič pa je govoril »O vlogi in nalogah političnih in družbenih organizacij ter njihovem članstvu na vasi«. V razpravi je sodelovalo 22 udeležencev posvetovanja, zaključil pa jo je predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Slovenije Boris Kraigher, ki se je dotaknil načetih vprašanj o prihodnjih nalogah v kmetijstvu, zlasti še v letu 1960.

Iz poročil in razprav povzemamo vprašanja, ki zadevajo zlasti območje našega okraja.

JOŽE INGOLIČ:

O problematiki socialistične politike na vasi v luči IX. plenuma SZDL

V začetku svojega referata je Jože Ingolič dejal, da so v Sloveniji zadnja leta dozorili vsi družbeno-politični in ekonomski činitelji, ki silijo k intenzivnejšemu reševanju problemov, da nadalje organizirajo kmetijstvo na podlagi socialističnih odnosov. Dejal je, da so industrijske kapacitete skoraj enakomerno razvrščene po Sloveniji, kar pa ustvarja določene specifične pogoje za socialistično preobrazbo kmetijstva. To ima za posledico, da se delavski razred povsod zelo prepleta s kmečkim in nekmečkim prebivalstvom. S tako razmestitvijo pa so urejeni pogoji za zelo pozitivne

vplive na napredek vasi. Tega dejstva pa v Sloveniji doslej nismo dovolj izkoristili v prid hitrejšega socialističnega razvoja kmetijstva. Mnogokrat so prav podelavci in polkmeti prinašali v mesto negativne vplive. Zaradi razporejenosti industrije ter prepletenosti kmečkega in nekmečkega prebivalstva lahko ugotovljamo, da je skoraj polovica naših de-

lavcev povezana s kmetijstvom, precej delavcev pa ima tudi zemljo in se ukvarja z dvojno proizvodnjo hkrati. Nadalje je tovar. Ingolič dejal, da smo imeli ob koncu lanskega leta le še okrog 33 odst. kmečkega prebivalstva, ki živi samo od kmetijstva. Dosedanji uspehi družbenih posestev in kooperacijske proizvodnje dokazujejo, da smo tudi v praksi razbili koncepcijo, ki je omenjala, da lahko v kmetijstvu napredujemo predvsem s pospeševanjem privatnega kmetijstva. Znano je namreč, da nam razdrobljena individualna kmetijska proizvodnja nudi izredno omejene možnosti za povečanje proizvodnje in tržnih viškov. Tovariš Ingolič je nato dejal, da je ob sedanjih družbeno-ekonomskih situaciji le malokdo pripravljen nasesti nasvetom nekaterih »dobronamernih« ljudi, saj se proti takemu sanjarjenju ne borijo samo naši aktivisti, ampak tudi številni kmečki proizvajalci, ki so se prepričali, da jim vsako vračanje na staro, v končni liniji samo škoduje.

Gospodarski razvoj že omogoča znatnejša investicijska sredstva tudi za hitrejši napredek kmetijstva, saj je bilo na socialističnih kmetijskih posestvih v zadnjih treh letih investiranih skoraj 19 milijard dinarjev. Uspehi izdatnejšega investiranja pa so že očitni in se zrealizirajo v vse večjih tržnih presežkih družbenih posestev in organizirane proizvodnje kmetijskih zadrug, ki že marsikje določajo okvir formiranih cen na nižji ravni. Letos je bil v tem pogledu dosežen večji napredek, ki ga vse bolj občutijo individualna

(Nadaljevanje na 2. strani)

Seja okrajnega zbora proizvajalcev

Združena sredstva za investicije

Zbor proizvajalcev pri okrajnem ljudskem odboru je predvčerajšnjim razpravljal o koriščenju sredstev gospodarskih organizacij, o vprašanju poslovanja bank ter o nekaterih postavkah iz analize zaključnih računov gospodarskih organizacij za leto 1958.

Na seji zbora proizvajalcev, katere so se udeležili med drugimi tudi predsednik Okrajnega odbora Socialistične zveze Ivan Ros, predsednik OLO Rudi Čačinovič in podpredsednik OLO Joško Slavič, so razpravljali o porabljanju sredstev gospodarskih organizacij. V uvodnem poročilu kot v razpravi je bilo izraženo mnenje, da bo potrebno za nadaljnjo investicijsko izgradnjo zjeti vsa razpoložljiva sredstva tudi v gospodarskih organizacijah. Gospodarske organizacije s področja industrije, obrti, kmetijstva in trgovine so razpolagale ob koncu oktobra z 209 milijoni dinarjev na skladih osnovnih sredstev, s 55 milijoni na skladih skupne uporabe, skupno z amortizacijo in še nekaterimi drugimi skladi pa z 1 milijardo 441 milijoni dinarjev. Za-

radi prevelike razdrobljenosti se ta sredstva ne morejo v zadovoljivi meri družbeno koristno porabiti za investicije, ki jih predvideva okrajni perspektivni plan. Večina, predvsem manjših podjetij, lastnih investicijskih sredstev trenutno ne rabi, zato je popolnoma umestno, da jih začasno dajo na razpolago tja, kjer primanjkujejo. S sredstvi letošnjega

leta in s sredstvi prihodnjega leta bo tako mogoče sorazmerno hitreje doseči predvidene investicije v posameznih gospodarskih panogah.

V razpravi o bančni službi v Pomurju je bilo med drugim poudarjeno, da se je potrebno boriti proti birokraciji v denarnih zavodih, razen tega naj bi bili odnosi med bankami in gospodarskimi organizacijami s strani bank bolj življenjski. Med razpravo je bil naveden podatek, da imajo predvsem zadrugne organizacije pri svojem denarnem zakupu (Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

Občinska konferenca LMS v Murški Soboti V BORBI ZA RAZVOJ socialističnih odnosov

V nedeljo je bila v Murški Soboti občinska mladinska konferenca, kateri so poleg delegatov iz vseh aktivov na področju občine prisostvovali Sida Podlesek, sekretarka Okrajnega odbora SZDL, Franjo Sonaja, sekretar Občinskega komiteja ZKS, Karel Lutar, predsednik ObLO, Karel Trplan, član predsedstva CK LMS, Stefan Šeruga, predsednik Okrajnega komiteja LMS in Rudi Horvat, predsednik Občinskega sindikalnega sveta.

V poročilih in referatu predsednika občinskega komiteja LMS Franca Cagrana je bilo prikazano delo mladine v sodelovanju s politično in preteklem letu in izneženih več predlogov za nadaljnje delo, kako tudi kritika o delu občinskega komiteja in aktivov po vaseh, šolah in v podjetjih. Predsednik občinskega komiteja je v svojem referatu poudaril, da je nujno vključiti mladino na vasi v proces socialistične preobrazbe vasi ter dati aktivom mladih zadrugnikov mesto, ki jim pripada. Aktivni mladih zadrugnikov morajo skupaj s kmetijsko zadrugo uveljaviti načela socialistične preobrazbe vasi ter s svojim delom in uspehi, predvsem pa z intenzivnim obdelovanjem zemlje pokazati, da ima kmetijstvo svetlo bodočnost v so-

cializmu in to zaradi moderne in napredne kmetijske proizvodnje. V bogati in obširni razpravi so delegati in gostje poudarili predvsem

naloge mladine v razvoju komune, gospodarstva, kulture in prosvete ter pri sprejemanju nove šolske reforme. Politično-ideološko delo še vedno ni zadovoljivo, kljub temu, da deluje politična mladinska šola in da so bila organizirana različna predavanja. Predvsem je treba temu posvetiti večjo pozornost med vajensko in kmečko mladino, na srednjih šolah pa v politično-ideološko delo vključiti čim širši krog mladincev. Še vedno je problem, kako poziviti delo aktivov mladih zadrugnikov in kmetijsko-gospodarskih sol.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Gostje na mladinski konferenci v Murški Soboti

MLADINA NAJ POMAGA PRI RAZVOJU KMETIJSTVA

V nedeljo, 13. decembra je bila v Ljutomeru občinska konferenca LMS, ki so ji poleg številnih delegatov prisostvovali še sekretarja Okrajnega in Občinskega komiteja ZKS Ivan Ros in Aleksander Pirher, predsednik ObLO Ljutomer Tone Truden, član CK LMS Tone Ferenc, sekretar OK LMS Franc Pucko ter gasilski zastopnik Janez Blagovič. Delegati so kritično ocenili celoletno delo organizacije in po obširni razpravi ugotovili, da je bilo doslej zlasti pomanjkljivo ideološko-politično delo.

Za minulo obdobje je predsednik ObK LMS tov. Silvo Prelog poudaril, da je bilo delo posameznih mladinskih aktivov razmeroma zadovoljivo, premalo pa je bilo ideološko-političnega in izobraževalnega dela. V občini je 28 aktivov s 1234 člani. Med njimi je 15 vaskih aktivov, štirje delavski ter dva šolska. S svojim delom se zlasti odlikujejo aktiv v Logarovcih, Veržetu, Ljutomeru ter Ključarovcih, zelo slabo pa je delo aktivov v Radoslavcih in Bučkovcih. Ker sta ta dva aktivna na pretežno kmetijskih območjih, je potrebno njuno delo nujno poživiti ter ga uvesti tudi v aktivne mladih zadrugnikov, kajti prav sedaj, ko porušeno razvijamo naše kmetijstvo, bi močni mladinski aktivni pripomogli k hitrejšemu napredku. Zato se vse bolj kaže potreba, da se mladina seznani s te-

meljnimi načeli napredka in razvoja našega kmetijstva.

Kot je dejal predsednik v svojem poročilu, pripravlja občinski komitej v zimskih mesecih seminarje in predavanja, na katerih se bo mladina obširneje seznanila z nadaljnjim delom. Mladina se zlasti zanima za predavanja, ki obravnavajo pretežno kmetijska vprašanja, kot je kooperacija ter nadaljnji razvoj kmetijstva na socialističnih osnovah.

Pri tem pa je potrebna pomoč zlasti političnih organizacij. Zadruga bodo morale v bodoče budneje spremljati delo mladinskih organizacij, zlasti še aktivov mladih zadrugnikov, ki bi jim lahko pomagali pri napredku kmetijstva. Doslej je bilo takega povezovanja premalo, ponekod pa se je celo čutilo neupoštevanje mladine.

V poročilu je predsednik omenil neljubo ugotovitev, da se je delovnih akcij udeležilo sorazmerno malo mladincev. Nadalje je še dejal, da bo potrebno urediti odnose do mladincev s kmetijskih šol, ki so na obvezni praksi na kmetijskih posestvih.

Delegati so se v razpravi zavzemali zlasti za večje vključevanje mladine v ZK in za večje udejstvovanje v kulturno-prosvetni dejavnosti. Nekatere organizacije se zavzemajo zlasti za ustanovitev folklornih skupin, šahovskih sekcij, pevskih zborov ter strelskih in drugih sekcij. Zlasti pomanjkljivo je delo mladine v telesnovzgojni dejavnosti, ki pa bi se lahko razvila tudi na vaseh in to s skromnimi rekviziti, katere so organizacije sposobne nakupiti. Nekatere organizacije pravilno razumejo in usmerjajo svoje delo, ostale pa bodo lahko seznanile z delom ter jim dali smernice za nadaljnje delo na prihodnjih seminarjih, oziroma posvetovanjih.

J. S.

22. decembra je praznik Jugoslovanske ljudske armade. Kakor je bila naša Armada v vojni tesno povezana z našim ljudstvom, tako tudi sedaj v socialistični izgradnji njeni pripadniki požrtvovalno pomagajo povsod, kjer je njihova pomoč najbolj potrebna. Na sliki: pripadniki JLA pri žetvenih delih letos v Vojvodini

Na poti socialistične organizacije kmetijstva

(Nadaljevanje s 1. strani) kmečka gospodarstva. Nagla modernizacija kmetijskih posestev ter povečani obseg kooperativne proizvodnje z nekaterimi pridelki že pomembno vplivata na trg. Vse to pa povzroča, da sami kmečki proizvajalci vse bolj razmišljajo o nujnosti napredka kmetijstva in naprednejših oblik in vse to iz lastnih interesov. Prvi rezultati torej že v praksi kažejo, da je ekonomski interes neposrednih proizvajalcev v našem sistemu zelo važen faktor, da ga je mogoče stopnjevati ter da postaja osnovni pospeševalec boja za moderno, na socialističnih odnosih temelječo, kmetijsko proizvodnjo.

Nadalje je tov. Ingolič v svojem referatu omenil tudi skrčevanje virov nezaposlene delovne sile, s katero so v stari Jugoslaviji razpolagala neka-

tera območja, med njimi tudi Pomurje. Dejal je, da ob spreminjenju sestavi prebivalstva nastopa tudi v teh predelih pomanjkanje delovne sile. Mladina se vse bolj zaposluje izven kmetijstva, na posestvih pa ostajajo starejši ljudje ter večina tiste mladine, ki vidi v večjih osnovnih sredstvih kmetijskih zadrug in posestev osnovno, kakršna lahko pripelje do večje produktivnosti. Iako niso več redki primeri, ko zlasti mladi gospodarji dajejo zadrugi zemljo v zakup, da bi si v njenem okviru in z njeno pomočjo ustvarili sodobne kmetijske obrate, ki bodo lahko nudili urejene socialistične delovne pogoje in jim omogočili uresničevanje težej po višjem življenjskem standardu. S takim razvojem pa bo tudi sam kmečki proiz-

vajalec preraščal v delavca in se uveljavljal kot samoupravljalec družbenih proizvodnih sredstev ter v skladu s svojo storilnostjo uresničeval svoje življenjske potrebe. Vse to pa vodi k postopnemu odpravljanju razlik med mestom in vasjo.

Ko je orisal rekordne pridelke na družbenih gospodarstvih z nizko lastno ceno, je dejal, da je na osnovi letos razpisanih natečajev vloženih že samo za živinorejo in agromelioracije investicijskih zahtev v višini preko 11 milijard dinarjev, v celoti pa bodo znašali okrog 28 milijard. Razumljivo je, da ne bo mogoče realizirati vseh načrtov, vendar pa ti kažejo, da so delovni kolektivi začeli misliti in razpravljati o možnostih, ki jih za nadaljnji napredek

napredujejo kot svobodni državljani in aktivni graditelji jugoslovanske socialistične družbe.

Na posvetovanju je predsednik Glavnega odbora SZDL tovariš Miha Marinko opozoril, da je naloga vseh družbenih čimteljev čimprej usposobiti zadruga, da bodo pripravljene na čedalje večji pritisk zasebnih kmetov, ki ponujajo zemljo družbenim kmetijskim organizacijam. Primitivni način proizvodnje bo kmalu predrag ter za kmeta nevzdržen, zato bo pritisk na zadruga, da bi mu pomagala izboljšati položaj. Kot je nadalje dejal predsednik Miha Marinko, lahko že s primeri dokažemo, kako je moč organizirati socialistično kmetijsko proizvodnjo ter gospodariti bolje kot je mogel zasebni kmet. Nadalje je poudaril, da morajo predvsem občinski ljudski odbori pravilno oceniti položaj ter ugotoviti, katera industrijska podjetja bi lahko del svojih sredstev odstopila tudi za kmetijske investicije, kar bi bilo v njihovem interesu.

V obširnih razpravah so sodelovali tudi zastopniki iz Pomurja. Tovariš Stefan Antalič je najprej omenil velike stroške in napore, ki so bili vloženi za vzgojo zadrugnikov kadrov ter poudaril, da je treba tem ljudem zagotoviti take pogoje, da ne bodo uhajali iz zadrugnih organizacij. Zaradi sistematične vzgoje so sedaj številni člani zadrugnih svetov pravi pronačatorji socialističnega kmetijstva ter se zanimajo za zadruga in nene sklade. Da pa zaupanje kmetov v zadruga raste, dokazujejo številni primeri, ko kmetje zavestno in prostovoljno odstopajo posestva z gospodarskimi poslovi vred kmetijski zadrugi, člani družine pa se zaposlejo kot zadrugni delavci, oziroma upravljalci. Tov. Antalič je med drugim tudi dejal, da se zadruga žal niso dovolj usposobile za sprejem zemlje, ki jo kmetje ponujajo. Podpredsednik OLO Joško Sladoč pa je v razpravi med drugim dejal, da je med najpoglavitejšimi nalogami kmetijskih družbenih posestev dokončna izgradnja, intenzifikacija kmetijske proizvodnje, pospeševanje investicij v živinorejo in obnova vinogradov ter sadovnjakov.

Posvetovanje je zaključil predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Boris Kraigher, ki se je dotaknil načrtovanih vprašanj o prihodnjih nalogah, zlasti v prihodnjem letu.

omogoča naša socialistična stvarnost. Danes lahko ugotavljamo izredno pozitivno dejstvo, da celo industrijska podjetja s svojimi skladi podpirajo graditev določenih modernih objektov, ki bodo omogočili boljšo preskrbo njihovih kolektivov.

Tovariš Ingolič je v svojem referatu nato še omenil čedalje večjo sposobnost zadrug za organizacijo kmetijske proizvodnje ter dejal, da je razvoj in napredek zadrug v največji meri odvisen od velikosti zadrug ter sposobnosti strokovnega kadra. Nadalje je dejal, da se z nadaljnjo modernizacijo socialističnih kmetijskih posestev in proizvodnih procesov v kooperaciji, kakor tudi z ustanavljanjem novih specializiranih farm ob vse večji in kvalitetni proizvodnji rešuje hitro tudi problem preskrbe. Ob koncu svojega referata je še tov. Ingolič dejal: »Ob našem sistemu socialistične demokracije, delavskega in družbenega samoupravljanja, našega ekonomskega sistema, katerega del je tudi razvijanje kooperacije, imajo vsi naši delovni ljudje z delovnimi kmeti vred lahko čutijo in

V POČASTITEV 40-LETNICE SKOJ IN 17-LETNICE USAOJ TER DNEVA JLA PRIREJATA KLUB PREKMURSKIH AKADEMIKOV IN OKRAJNI KOMITEJ LMS V PO-NEDELEK 21. DECEMBRA 1959 OB 20. URI V DVORANI KINA »PARK« V MURSKI SOBOTI

SVEČANO AKADEMIJO

NA KATERI BODO SODELOVALI SLUSATELJI AKADEMIE ZA IGRALSKO UMETNOST, AKADEMIJE ZA GLASBENO UMETNOST IN MEŠANI PEVSKI ZBOR MKUD »STEFAN CVETKO« POD VODSTVOM PROF. VLADIMIRA MOČANA.

Karel Sukič

Delovno predsedstvo soboške mladinske konference

NAŠ ZUNANJEPLITIČNI PREGLED

VRENJA V PARAGVAJU

Po raznih poročilih je več tisoč paragvajskih emigrantov iz Argentine in Brazilije prišlo na ozemlje Paragvaja, kjerati pa je prišlo tudi do notranjih nemirov v nekaterih paragvajskih mestih. Ponekod je prišlo tudi do spopadov med vladnimi enotami in uporniki, paragvajski državni radio Asuncion, ki skuša zmanjšati pomen upora, prihaža tudi v svojih poročilih do nasprotij. Medtem ko poroča, da se nadaljujejo operacije čiščenja, pa po drugi strani govori, da so morali mobilizirati še rezervce in podvesti še druge nujne ukrepe. Sploh pa ne poskuša zanikati, da je prišlo do upora.

NASA GOSPODARSKA DELEGACIJA

Prejšnji teden je jugoslovanska gospodarska delegacija, ki jo vodi Miloš Lalović, splošnoimeni minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve, odpotovala na obisk v Afganistan, Pakistan in Indijo. Delegacija se bo v omenjenih državah razgovarjala o povečanju trgovine in razširjeni gospodarski sodelovanju Jugoslavije s temi deželami.

DR. KREISKY NOVINARJEM

Preteklo soboto je priredila Zveza tujinških novinarjev na Dunaju kosilo na čast avstrijskemu zunanjemu ministru dr. Brunu Kreiskemu. Avstrijski zunanji minister je med drugim izjavil, da se je osebnostno zanimal za pritožbe, ki jih imajo predstavniki koroških Slovencev in da na zunanjem ministristvu te pritožbe proučujejo. Izrazil pa je mnenje, da verjetno ne bo prišlo do spremembe zakona o manjšinskih šolah, ki ga Slovenci ne priznavajo. Kot je dejal, je potrebno najprej ugotoviti, ali se ne bi dalo negativnih posledic tega zakona na kak drug način odstraniti in popraviti.

MAKARIOS — PRVI PREDSEDNIK CIPRA

Po dokončnih podatkih o volitvah na Cipru je dobil naš šof Makarios 114 tisoč glasov, drugi kandidat Klefides pa 71 tisoč. V ponedeljek zvečer so tako na zelo svečan način proglasili nadškofa Makariosa za predsednika ciprske republike. Makarios je v svojem nastopnem govoru pozval Ciprčane, naj bodo strpni in preželi z duhom sodelovanja med Grki in Turki.

Sekretarja okrajnega in občinskega komiteja ZKS Jan Ros in Aleksander Pirher na mladinski konferenci v Ljutomeru

V borbi za razvoj socialističnih odnosov

(Nadaljevanje s 1. strani) Velik korak naprej v preteklem obdobju, z ozirom na pogoje, v katerih dela, je naredila vojenska mladina. Tudi kulturno-prosvetna in športna dejavnost bi bila lahko bolj-ša, vsekakor pa je razveseljujoča ugotovitev, da mladina soboške občine iz dneva v dan bolj posega v naše kulturno-prosvetno delo na vasi, v podjetjih, tovarnah in ustanovah.

Delegati so razpravljali tudi o delu uslužbenke mladine ter o vzrokih njene pasivizacije pri reševanju različnih problemov. Tudi o gradnji samih stanovanj bodo morali razmisliti v bodoče odgovorni organi, saj je dvig življenjske ravni mladih delavcev in uslužbenecv nujno povezan s tem vprašanjem.

Pred kratkim so bili ustanovljeni mladinski aktivni tudi na osemkrih in tem je potrebno nuditi vso pomoč. Vendar pa to ni samo dolžnost ObK LMS, ampak tudi vaskih aktivov in vseh množičnih organizacij skupaj s kmetijsko zadrugo in posebno prosvetnih delavcev na teh šolih.

Sekretar Občinskega komiteja Franjo Sonaja je v svoji razpravi poudaril delo mladine v soboški občini in opozoril na razveseljivo ugotovitev, da je skoraj polovica novo sprejetih članov ZK mladih ljudi. Nadalje je poudaril, da mora biti mladina gonilni mehanizem napredka na vasi in

prevzemati naloge v organizacijah SZDL. Ko je govoril o delavski mladini, je rekel, da morajo biti podjetja učilnice nove generacije in da je namen vseh tečajev, seminarjev, predavanj in krožkov izgraditev socialističnega človeka. Sida Podlessek, sekretarka OO SZDL, je v svoji razpravi poudarila, da moramo skrbeti, da bodo predavanja in različni seminarji, ki jih prirejamo za mladino, privlačnejši in pri tem uporabljati vse tehnične pripomočke. Prav tako je potrebno pri delu šolske mladine skrbeti za povezanost med različnimi oblikami upravljanja na šolah. Predsednik Obč. LO Karel Lutar pa je opozoril, da mora mladina upoštevati pri svojem delu pogoje, v katerih živi, in stopnjo gospodarskega razvoja občine. Borba za gospodarski napredek občine je hvalježno področje, na katerem bi mladi ljudje lahko pokazali svoje sposobnosti in želi velike uspehe.

Na konferenci so delegati razpravljali tudi o delovnih akcijah in o nalogah, ki čakajo mladino prihodnje leto na lokalni delovni akciji pri gradnji ceste Mačkoveci—Šalovci. Delovnih akcij v letošnjem letu se je udeležilo 113 kmečkih

Združena sredstva za investicije

(Nadaljevanje s 1. strani)

vodu opravke skoraj vsak dan. kar terja precejšnje materialne stroške. Zbor proizvajalcev v tem pogledu priporoča, da se gospodarske organizacije, ki nimajo banke na sedežu podjetja, poslužujejo v čim večji meri bančnih kreditov in tako prenesejo vso poslovanje z gotovino v komunalno banko, ki jim je bliže.

V razpravi o zaključnih računih za leto 1958 so odborniki dali nekaj kritičnih pripomb na prispevke in članarine zbornicam in strokovnim združenjem. Ti prispevki so lani znašali 46 milijonov 473 tisoč dinarjev. Odborniki zbornice proizvajalcev so med dru-

gim navajali, da od zbornic in strokovnih združenj ne dobivajo pričakovane pomoči, zato so predlagali, naj bi se v bodoče odvajal enak odstotek sredstev od doseženega čistega dohodka gospodarskih organizacij, in ne kot doslej, od skupnega bruto dohodka. Ugotovitve v zvezi s tem naj bi zbor proizvajalcev posredoval tudi republiškim organom.

Na splošno je analiza zaključnih računov gospodarskih organizacij za lansko leto pokazala, da se je finančno poslovanje v podjetjih v primerjavi z letom 1957 znatno izboljšalo. Nekatere pomanjkljivosti so ugotovili le še v kmetijskih zadrugah in pri poslovnih zvezah.

-jm

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti

Direktor Jože Vild

Urejuje uredniški odbor

Odgovorni urednik Stefan Balazic

List pošljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokovnikov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje.

Uredništvo: Murška Soba, Kocljeva ul. 7, telefon 158

Naročniški in oglasni oddelki: Murška Soba, Kocljeva ul. 7

Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, za izvozno letno 1000 din. — Tek. račun pri Komunalni banki v Murski Soboti. Štev. 445-76

Manj zaposlenih in večja proizvodnja

AGROTEHNIKA — SERVIS LJUTOMER BO POVEČALA PROIZVODNJO ZA 42 Odstotkov — V TOVARNI DEŽNIKOV LENDAVA EDINI PROBLEM PROSTORI — ZICA PROIZVODNJE NE MORE POVEČATI ZARADI POMANJKANJA SUROVIN

V mnogih večjih industrijskih in obrtnih podjetjih so že sprejeli delavski sveti proizvodne plane za prihodnje leto. Skoraj povsod predvidevajo nekoliko večjo proizvodnjo, ustvarjena sredstva pa bodo porabili v glavnem za nadaljnje rekonstrukcije.

Agrotehnika-servis Ljutomer bo po planu za prihodnje leto povečala proizvodnjo za 62%. Glede na to bodo uvedli še eno delovno izmeno. Doslej tega niso mogli narediti, ker ni bilo dovolj strokovnega kadra. Poleg tega nameravajo urediti še večjo delavnico, za kar bodo rabili okrog 50 milijonov dinarjev sredstev.

Prav tako bo povečala proizvodnjo Tovarna dežnikov Lendava in sicer za 55.000 dežnikov. Vendar je delavski svet podjetja mnenja, da bodo to lahko dosegli, če bodo imeli prihodnje leto obljubljene delovne prostore in nekatere dodatne stroje.

V Ljutomerski Zici so dosegli letos okrog 150 milijonov dinarjev družbenega brutoprodukta, medtem ko predvideva plan za leto 1960 140 milijonov dinarjev, kar je za 13 milijono-

nov manj kot je predvideval letošnji proizvodni plan. Izpad v proizvodnji utemeljujejo predvsem s pomanjkanjem materiala za predelavo.

Tudi v opekarnah predvidevajo prihodnje leto nadaljnji porast proizvodnje. V Lendavi bodo naredili 500 tisoč več opeke, podobno v radgonski opekarni. Proizvodnje ne bodo povečevali na podlagi večjega števila zaposlenih, marveč zaradi postopne mehanizacije. V Radgoni bodo leta 1961 zmanjšali število zaposlenih celo za 30 odstotkov, nekaj manj kot letos pa bo zaposlenih v obeh opekarnah že prihodnje leto. Tako so imeli v lendavski opekarni letos zaposlenih povprečno 128 delavcev, plan za prihodnje leto pa predvideva 116 zaposlenih. Glede na priporočilo republiškega sekretariata za gospodarstvo, da bi naj v pomurskih opekarnah povečali proizvodnjo zidne opeke, v lendavski opekarni menijo, da bi to lahko izvedli le ob manjši investiciji za sušilne prostore. V lendavskem opekarniškem obratu bi se tako povečala proizvodnja že prihodnje leto za 1 milijon

200 tisoč zidakov. Upravni odbor Opekarnice Lendava je predlagal proizvodni plan surove opeke 10 milijonov kosov. Zaradi vsakoletnih spomladanskih vremenskih neprilik pa je delavski svet podjetja ta predlog znižal za 400 tisoč kosov opeke.

Izmed značilnosti proizvodnih planov za prihodnje leto je ta, da bodo v večini podjetij povečali proizvodnjo, ven-

dar ne na račun povečanja zaposlenih. V nekaterih podjetjih, ki so že letos v glavnem izkoristili vse proizvodne kapacitete, bodo povečali proizvodnjo le v manjši meri ali pa bo proizvodnja v letu 1960 na isti ravni kot letos. Med taka podjetja spada med drugimi Tovarna perila »Mura« Murška Sobota, kjer so letos predelali 3 milijone 200 tisoč metrov blaga. Enako količino predvideva tudi plan za leto 1960. Pač pa bodo prihodnje leto svoje izdelke tudi izvažali. Inozemskim trgovcem bodo prodali izdelkov v vrednosti 220 milijonov dinarjev.

Na zadnji seji je delavski svet »Planike« v Turnišču analiziral perspektivni plan in dosedanj razvoj podjetja. Razpravljal pa je tudi o razširitvi proizvodnje, kar bi se doseglo s tem, da bi sedanje skladišče, ki je sedaj v tovarni, preselili v M. Soboto, v proste prostore pa bi namestili stroje, pri katerih bi se lahko zaposlilo 25 do 30 ljudi, kar bi bilo velikega pomena, saj je še precej nerešenih prošelj za zaposlitev.

Jan Baukart - sedemdesetletnik

»Prle kak začneš kaj pisati, van moran povedati što prav za praf sen... Jas sen očjek Balaz, duma pa sen tan ge majo mlako po vogli poslujeno...«

Tako je Jan Baukart pred dobrimi sedmimi leti pričel s svojimi šaljivimi »pismic« na našem listu. Marsikdo, ki je v Prlekiji rojen in je tam živel, ne bi mogel tako tankočutno prislusniti slikoviti govorici Prlekov, kot je zmogel to on. Prav po prleško veder, dovipen in šaljivo je bil vedno — in to je tudi danes. Takega poznajo vsi, ki jim je bil Baukart v štiridesetih letih službovanja v Ljutomeru sodelavec v raznih društvi in takega poznajo oni, ki jim je bil v meščanski šoli in kasneje v gimnaziji učitelj slovenskega jezika.

Poleg svojega glavnega dela v šoli je bil Baukart zelo aktiven na kulturno-prosvetnem področju. Predosem mladini so znani nekateri njegovi spisi kot Marko Senjanin in prevodi iz tujih jezikov, med drugimi Knjiga o džungli. Sest angleških povesti itd. Plodno je bilo tudi njegovo sodelovanje v mnogih strokovnih in ostalih revijah.

Baukartovo predvojno delo je prekinila okupacija. Po zaporu je bil izgnan na Hrova-

ko, odkoder je odšel v Ljubljano, kjer se je povezal z OF. Nekaj časa je nato prebil tudi v taborišču Osmiecim.

Po osvoboditvi se je vrnil v Ljutomer, kjer ga je čakalo delo: organizacija gimnazije v Ljutomeru in nešteto drugih nalog. Kljub temu, da je bil takrat že tik pred upokojitvijo, se je z vso vnemo posvetil delu.

Leta 1952, kmalu za tem, ko je bil upokojen, se je preselil v Maribor, kjer je ustanovil Pionirsko knjižnico, katero uspešno vodi še danes z vso skrbjo in prizadevanostjo. Poleg tega dela v Klubu prosvetnih delavcev, v Pedagoškem društvu, Vzgojni posetopovalnici in v Zvezi kulturnih delavcev.

Tako je dohitela Jana Baukarta sedemdesetletnica med kopico nalog in načrtov. Poln mladostne svežine tudi na zunanem kaže, da je po Abrahamu preživel že čeli dve desetletji.

Kljub temu, da se je preselil v Maribor, svojega »Lotmerka« ni pozabil. Če le more, se obrača v prleško metropolo, na katero ga veže nešteto spominov.

Nasemu jubilaru želimo, da bi še orsto let uspešno posredoval svoje bogato znanje in izkušnje mlademu rodu!

Vrednost in čar čardaša v Domu kulture v Ljutomeru

Zdi se, da je v glasbi in petju vendarle veliko več čara za človekovo oko, kakor v še tako lepo govoreni besedi. Ta misel je v meni od srede v minulem tednu naprej, ko sem v Ljutomerskem Domu kulture bil delček množice gledalcev, ki jih je zajel veseli ritem pesmi, muzike in plesa. Vedro besedilo operete »Knežinja čardaša« in ognjevitja muzika Emericha Kalmana sta v gledalcih doignili prvo in drugo človekovo slo po ritmičnem skladnem, lirčno ubranem izražanju življenjske sile in vedrine. Iz opega pa je vela za srce tako blagodejna a za misel tako ubijajoča ona znana madžarska obožnost, ki naj bi med drugim bila odsev obožnosti brezmejnih madžarskih pust, osamljenih salašev in zaletene melodijske pastirskih piščali. In če je k tej obožnosti primestanih še par spominov na razočaranja o ljubezni iz mladostnih dni in še nekaj alkoholnih hlapov, je človek v stanju, da po bohemsko meče izpraznjene kozarce ob tla. Vsega tega je v opereti »Knežinja čardaša« dovolj, a je kljub temu celotna predstava izžarevala toliko vedrosti in radosti nad vsem lepim v življenju, da se je moral še tak nasprotnik take vrste zabave ogreti za dogajanje na odru.

Operetni zbor gledališča »August Cesarec« iz Varaždina je v celoti navdušil gledalce. Posebej je treba omeniti

Nado Kahn v glavni vlogi kabaretne pevke Silve Varescu. Pevka razpolaga z lepim glasom, visoko muzikalnostjo in z izgrajeno pevsko tehniko. S svojo prikupno pojavo in s pristrčno, pristno in nevsiljivo igro je bila v svoji razposajenosti ali obožnosti in v osemi čustvenimi premiki na obrazu dovolj ozemirljiva in očarljiva. V polni meri pa so se uveljavili tudi vsi ostali igralci in plesalci. Skratka, vsi nastopajoči so dokazali, da se varadžinski gledališki umetniki z istim navdušenjem in resnostjo kot dramskih del lotevajo

Slovenski izseljenski koledar za leto 1960

Slovenska izseljenska matiča je za naše rojake na tujem izdala v teh dneh Slovenski izseljenski koledar 1960. Ta knjižni dar izseljencem, ki ga matiča že več let redno izdaja, je vreden posebne pozornosti, saj nam že bežno listanje pokaže, da je tako bogat, kot noben doslej. V prvem delu seznanja izseljence z najvažnejšimi dogodki v domovini, gospodarskim uspehi in političnimi dogodki, drugi del pa so nam polni izseljenci s svojimi prispevki. V njih poročajo o svojem življenju, o delovanju raznih organizacij in društev naših rojakov in organizatorjev njihovih družbenega življenja. Ob teh prispevkih je najti imena izseljencev, ki ži-

tudi lažjih veseloiger. Pri tem jim pomaga velika ljubezen do petja in gledališča. In prav zaradi tega so bili vredni tolikega navdušenja pri Ljutomerskem gledališkem občinstvu, ki jih je nagradilo s ploskanjem ob odprtih scenah. In po vsem tem — kaplja petina v ta kulturno zabavni užitek: zakaj ni kaj takega tudi v gospodarskem in kulturnem središču naše pokrajine? Letošnja gledališka sezona gre že k urhu, a soboško občinstvo še ni doživelo nobene gledališke premiere v tej sezoni.

Jože Ternar

ve v Franciji, Kanadi, ZDA in Južni Ameriki.

Za Koledar je značilno, da je izredno bogato ilustriran v dobro tehnično urejen. Zato bo enako kot v besedi tudi v slikah približal rojnikom najpomembnejše dogodke v razvoju naše domovine v tem letu. Zato bo brez dvoma vesel tega koledarja vsakdo, ki ga bo vzel v roke, posebno na izseljenci, za katere ga lahko naročijo tudi njihovi svoji in sicer pri Slovenski izseljenski matiči, Ljubljana, Cankarjeva 1/II.

Koledar sta uredila Zima Vrščak in Mila Senk, avtor naslovne strani je akademski slikar Jože Cihba, koledarski del pa je opremil akademski slikar Ive Subić. ne

V M. SOBOTI LESNOPREDELOVALNI OBRAT »OPREMA«

Zakaj se nekateri kolektivi ne strinjajo z združevanjem?

Zamisel o združitvi soboških mizarskih delavnic je stara že več kot leto dni, vendar je prišlo do uresničitve te zamisli šele pred kratkim. Občinski ljudski odbor Murška Sobota je namreč sklepal na nedavni seji o ustanovitvi novega podjetja Oprema, v katerega naj bi se vključila dosedaj samostojna obrtna podjetja Javor, Jelka in Ledava. Kolektiva v podjetjih Javor in Jelka sta pristala na združitvi, dočim se Ledava ne namerava priključiti novemu podjetju.

Podobno se je priključilo podjetju »Blisk« vodovodno inštalatersko podjetje »Strojnik«.

Občinski ljudski odbor je predvidel za novoustanovljeno podjetje Oprema 10 milijonov dinarjev sredstev za gradnjo primernih delavnic. Delavnice bodo pričeli graditi prihodnje pomlad, stale pa bodo za tovarno mesnih izdelkov.

Namen združitve omenjenih podjetij je predvsem v možnostih boljše organizacije dela in večjega izkoriščanja strojev in ostalih naprav. Razen tega bo imelo novoustanovljeno podjetje Oprema vse možnosti za nadaljnjo širitev, predvsem glede na bodoči razvoj lesnopredelovalne industrije pri nas.

Podobno kot podjetje Oprema naj bi se v bodoče razvilo tudi podjetje Blisk, kateremu so nameravali priključiti poleg vodoinštalaterskega podjetja še radiomehanično delavnico Rafimus. Vendar se omenjena delavnica ni priključila.

Tako Ledava kot Rafimus nimata v dosedanjem obsegu nobene perspektive. Med osta-

lim bosta imeli obe podjetji precejšnje težave tudi glede delovnih prostorov, saj je predvidena v bližini podjetja Ledava gradnja novega obrata za predelavo perutnine, prostore, ki jih ima sedaj podjetje Rafimus, pa naj bi preuredili v gostinske prostore, saj so v podaljšku hotela »Zvezda«. Poleg tega je predvideno, naj bi pri podjetju Blisk uredili finomehanično delavnico. To bo potrebno predvsem zato, ker pri Rafimusu glede na omejene prostore nekaterih dejavnosti podjetja ni mogoče več izpolnjevati, investicije za novogradnjo pa ob primernejši rešitvi — kot je to s podjetjem Blisk — ne bi bile najbolj gospodarne.

Glede na te okoliščine si kolektiva v podjetjih Ledava in Rafimus nista storila z odločitvijo, da ostaneta samostojna obrata, nič drugega kot to, da sta si otežkočila nadaljnji razvoj.

NOVA ŠOLSKA MREŽA V LJUTOMERSKI OBČINI

PET OSREDNJIH OSEMLETNIH ŠOL

PRIHODNJE LETO NOVA ŠOLA V STROČJI VASI

Tudi v Ljutomerski občini uvajajo v šolah reformna načela. Medtem ko so značilni za levi breg Mure majhni in razdrobljeni šolski okolišji, je v Ljutomerski občini problem velikih šolskih okolišev. Zabeležili so primere, da so sedemletni šolski otroci prehodili dnevno v šolo in nazaj 8—14 km.

V zvezi z uvajanjem nove šolske mreže so se v Ljutomerski občini sporazumeli za 5 osrednjih osemletnih šol in sicer v Ljutomeru, v Križevcih, v Bučkovcih in na Razkrižju. Ostale šole so 4—5 razredne in pošiljajo svoje otroke v višje oddelke najbližje osemletke. Zato je svet za šolstvo ustanovil v Stročji vasi petrazredno šolo, za učence Stare ceste in Cezanjevec pa bodo uredili avtobusni prevoz.

Po sodbi občinskega sveta za šolstvo bo mogoče v Ljutomerski občini zajeti prav vse učence v osemletno šolanje. Tako bodo postopoma odpadli vsi kombinirani oddelki na višji stopnji. Le-ti namreč nikakor ne morejo dati tiste iz-

to vprašanje. Tako bo že prihodnje leto zgrajena nova šola v Stročji vasi, v načrtu je gradnja nove šole v Križevcih, dozidava učilnice v Ljutomerski šoli, potrebna pa bo tudi posebna zgradba za pomožno šolo. Več sredstev bo treba tudi zagotoviti za modernizacijo zbirk učil in za nakup nove opreme za šole.

Letos manjka v Ljutomerski občini 28 odst. učnega kadra. Svet za šolstvo in ObLO se trudita, da bi zagotovila učnemu kadru v občini določeno stalnost. Stipendije prejema večje število učiteljskih kandidatov v Mariboru in Murški Soboti. Občinski svet za šolstvo sodi, da bodo v 3—4 letih precej omilili pomanjkanje učiteljev v občini. Premalo pozornosti je veljalo doslej gradnji stanovanj za učiteljsko. Vsi razpisni prosti mest so brezuspešni, če za učitelje ni primernih stanovanj. Nekoliko bo stiska

omiljena z gradnjo hiše za učitelje v Stročji vasi in nekaj sstanovanj v Križevcih.

Ob vsem tem je pomembna tudi vloga šolskih odborov. Njihova dejavnost lahko v kratkem času odločilno vpliva na stanje glede pomanjkanja tehničnih delavnic in orodja, pri organizaciji šolskih zahtev in podobno. Hkrati sodi svet za šolstvo ObLO Ljutomer, da lahko šolski odbori tesno povezujejo šolo s koristmi družbe.

bš

SOLA PRI VIDMU DOBILA VODOVOD

V osnovno šolo pri Vidmu ob Ščavnici so pred kratkim napeljali vodovod in opremili prvi razred z novim pohištvo in opremo. Nova oprema bo potrebna še v nekaterih višjih razredih.

Soboški filmski barometer

Glasbenih komedij ameriške proizvodnje nam zadnje čase res ne manjka na repertoarju soboškega kinematografa. Ob koncu tega tedna bo na sporedu amer. kinemaskopski barvni film z naslovom

LJUBI ME ALI PUSTI ME

Ze sam naslov ne obeta kdo ve kaj, še manj pa zgodba filma. Gre namreč za resnično zgodbo o revnem dekletu, ki mu sebični gangster ure pot iz neuglednega bara do vrtočlave slave na deskah broadwayskega gledališča. Seveda tega ni storil zaradi nadarjenosti dekleta, temveč zaradi sebe — da bi odzdravil svoj manjvrednostni kompleks. Zgodba je kajpak povsem ameriška in za ameriške pojme povsem običajna.

Vsekakor dramatičnosti filmu ne manjka. Ni naš namen, da bi iskali njegove senčne strani. Za zdaj naj bo za nas dovolj, če omenimo, da ga je režiral znani hollywoodski režiser Charles Vidor in da nastopata v njem popularna in simpatična pevka Doris Day ter James Cagney, ki ga bomo tako v kratkem času že drugič gledali na platnu soboškega kinema. Samo dejstvo, da nastopa v filmu Doris Day, pričča, da bo film že med občinstvom obilo uspeha. Če drugo ne, njeno petje ne bo razočaralo nikogar.

Tudi filmov za mladino je zadnje čase dovolj. Ta mislimo filme, ki so primerni tudi za odrasle. Po »Svetu tišine« in dveh filmih Walta Disne-

ya (»Puščava živje, »Vodni ptiči«) zdaj še francoski barvni film

NENAVADNA ZGODBA

Zgodba, ki jo obravnava ta film, res ni običajna. Pravzaprav ne le zgodba, ampak pravljica... ki ni takšna kot ostale, vsaj tiste, ki smo jih gledali doslej. Film bo prijetno razvedrilo tako za mlade kot za odrasle, saj jih bo za skoraj poldrugo uro odpeljal v pravilni svet. Naj omenimo še to, da je oskrbel dikcijo v filmu znani francoski filmski igralec Robert Lamoureux, ki smo ga spoznali v filmu »Očka, mamica, služkinja in jaz...«.

Italijanske filme naše občinstvo z veseljem sprejema. To bo veljalo najbrž tudi pri filmu

OČETJE IN SINOVI

Gledali ga bomo prihodnje sredo in četrtek. Film obravnava v kinoskopski tehniki preprosto zgodbo iz življenja preprostih ljudi: peripetije okrog poroke kirurgovega sina s krojačevno hčerko. Film je režiral Mario Monicelli, v glavnih vlogah pa nastopa vrsta naših dobrih znancev: Vittorio De Sica, Loretta De Luca, Antonella Lualdi s soprogom Francom Interlegghijem, Gabrielle Antonini, Marcello Mastroianni, Fiorella Mari in drugi.

Toliko znanih imen italijanskega filma zares redko srečamo v enem samem filmu kot v filmu »Očetje in sinovi«.

KAKO TRŠIJO
SVOJA SREDSTVA
KRAJEVNI ODBORI

Letos je 205 krajevnih odborov v našem okraju razpolagalo z okrog 28 milijoni dinarjev sredstev, ki so jih dobili iz občinskih proračunov. Samo v soboški občini, ki ima 104 krajevne odbore, so znašala ta sredstva blizu 17 milijonov dinarjev, medtem ko so v ljutomerski občini razpolagali krajevni odbori s 5 milijoni, v lendavski občini z dvema milijonom in v radgonski občini s tremi milijoni dinarjev.

Tako kot prejšnja leta so tudi letos krajevni odbori porabili večino proračunskih sredstev za popravilne dela in vaskih poti. Tu in tam so dodelili nekaj sredstev tudi za ostala komunalna in druga dela. Ponekod so upoštevali potrebe gasilskih društev ali pa so prispevali k elektrifikaciji, kot na primer v Stari novi vasi in Logarovichih.

Mnogi krajevni odbori so imeli letos precej sredstev. Bogojina 339 tisoč, Radoslavci 380 tisoč, Negova 250 tisoč dinarjev itd. V glavnem so občinski ljudski odbori dodeljevali krajevnim odborom sredstva glede na višino občinskih doklad na območju krajevnega odbora, ne pa po dejanskih potrebah v posameznih krajih. Zato so nekateri krajevni odbori dobili zaradi tega precej manj sredstev. Krajevni odbor v Topolovcih je razpolagal s 55 tisoč, v Vratji vasi in Lomanoših s 30 tisoč, v Gresovščaku z 99 tisoč dinarji itd. Ponekod pa že ugotavljajo, da bo v prihodnje mnogo bolje dodeljevati sredstva krajevnim odborom po dejanskih potrebah, ne glede na višino družbenih prispevkov prebivalstva v občinski proračun.

Podobno kot lani in prejšnja leta, tudi letos nekateri krajevni odbori ne bodo izkoristili teh sredstev do konca leta, Ponekod zaradi pomanjkanja gradbenega materiala, v drugih krajih pa krajevni odbori niso znali teh sredstev primerno izkoristiti. Vendar sodijo, da se je letos stanje v tem pogledu mnogo popboljšalo.

Krajevni odbori, ki so bili vsestransko aktivni, so poskušali najti poleg teh sredstev še druge vire. Predvsem tam, kjer so se odločili za večja komunalna in druga dela. V lendavski občini sodijo, da bo delo, ki ga opravijo volivci prostovoljno pri raznih komunalnih napravah, vredno okrog 10 milijonov dinarjev. Podobno je tudi v ostalih občinah. Zanimivo pa je to, da je v tem pogledu močno aktivnih sorazmerno malo krajevnih odborov, zato se skrivajo v tem pogledu velike možnosti, ki pa so jih krajevni odbori doslej še vse premalo izkoristili.

IZ BOGOJINE

Pretekli teden so začeli prekrivati streho prosvetnega doma v Bogojini, ki je bila že v zelo slabem stanju. Kakor streha, je tudi oder v zelo slabem stanju. Na zadnji seji upravnega odbora prosvetnega društva pa so sklenili, da bodo v kratkem uredili novi oder, če bodo le imeli dovolj finančnih sredstev.

Dela za novo šolo že tečejo. Letos bodo naredili temelje, drugo leto pa bodo začeli zidati. Mislijo, da bo drugo šolsko leto pouk že stekel v novem šolskem poslopju. Delavci so brezplačni. S tem, da ljudje delajo brezplačno, zelo pocenijo gradnjo šole.

Na bogojinski šoli so bili pred nedavnim sprejeti v mladinsko organizacijo učenci 8. razreda. Izvolili so tudi svoj sekretariat, ki bo vodil delo mladinske organizacije na šoli. V kratkem času bodo začeli z različnimi krožki.

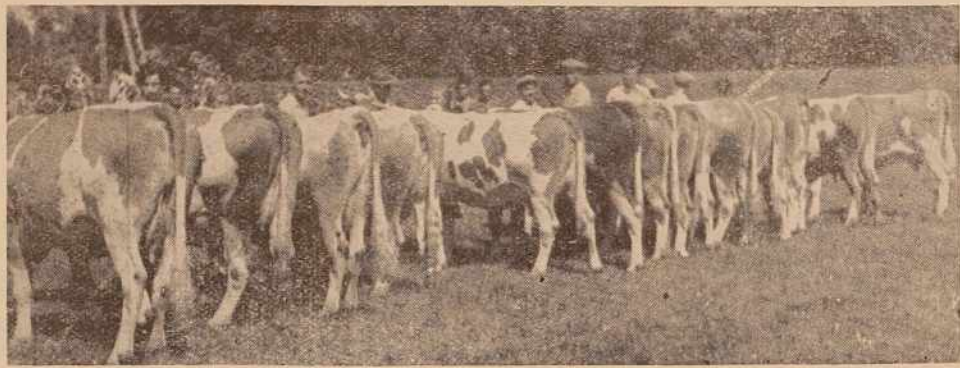
Stanko Maučec

ZADRUŽNO POSESTVO V KOKORIČIH

KMETIJSKA ZADRUGA KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU BO
IZPITALA LETNO 400 MLADIH GOVEDI

Na območju kmetijske zadruge Križevci pri Ljutomeru je 100 ha zemlje splošno ljudskega premoženja. Zato pripravljajo ustanovitev posestva v Kokoričih. Tod bo zadruga organizirala pitališče mladih goved. Po ureditvi pitališča bo zadruga izpitala letno 400 glav mladih goved, kar bo prineslo zadrugi precejšen dohodek.

V letošnjem letu je imela kmetijska zadruga Križevci v pridelovalnem sodelovanju 42

Na nedavnih sejmih je bilo v Pomurju odkupljenih 1108 glav plemenske živine

O prašičereji v Pomurju:

NAGEL PORAST TRŽNIH VIŠKOV

Prašičereja se bo v našem okraju v obdobju perspektivnega plana močno povečala. Predviden je porast od 84.509 komadov na 105.000 kosov. Za to povečanje je bilo potrebno tudi v prašičereji določiti rajone. Tako je Ljutomerski, apaški, soboški in turniški rajon določen za vzrejo, ostala območja okraja pa za paitanja. Predvideno je predvsem širjenje nemške žlahtne ter holandske in švedske pasme.

Z razširjanjem švedske pasme, ki je med ostalimi najbolj primerna za vzrejo in paitanje, so že začela vsa družbena gospodarstva v okraju. V septembru so prevzela že 343 švedskih plemenic, ki se že razmnožujejo. Tako bodo posestva v razmeroma kratkem obdobju popolnoma opustila domače pasme. Kmetijsko gospodarstvo v Beltincih je domače pasme popolnoma opustilo in hleve že polni z naraščajem švedske pasme. Tako bodo družbena posestva z gradnjami, za katere imajo odobrenih preko 156 milijonov dinarjev investicij, več kot podvojila število letos zrejenih prašičev. To pomeni, da bodo v letu 1961 zredila že okrog 12 tisoč prašičev. Na posestvih omenjajo, da bodo poleg bekonov redili tudi plemenske, ker jim bo to omogočilo hitro odplačevanje anuitet. Na posestvu so mnenja, da bo vzreja bekonov še bolj rentabilna, ko bodo imela zanje

popolno hrano. Na kmetijskem gospodarstvu Apačecrnci, kjer imajo v prašičereji že tradicijo, so mnenja, da je za vzrejo bekonov v prvi vrsti potrebna ustrezna pasma, popolno krmljenje — do slej hrani manjka nekaterih hranljivih snovi — ter strokovnost ljudi. Letos so na posestvu prodali že okrog 1200 bekonov in plemenskih svinj, do konca leta pa jih bodo še okrog 300.

Povečanje prašičereje na družbenih posestvih bo v naslednjih dveh letih precejšnje, vendar bodo v tem obdobju posvečala veliko skrb tudi kmeti.

Prašičereja se je spričo ugodnih zagotovljenih cen omejevanja s primernejšimi merjasci ter izboljšanja prehrane tudi pri zasebnih kmetovalcih precej povečala. S tem se iz leta v leto močno povečujejo tudi tržni viški. Tako so na primer zadruga lani odkupile 37.509 kosov

mešanih prašičev v vrednosti nad 744 milijonov dinarjev. Letos so se tržni viški spet močno povečali, saj bodo zadruge do konca leta odkupile že skoraj 50 tisoč prašičev. Od tega imajo z zadrugami sklenjene pogodbe za paitanje 26.624 prašičev, do 1. novembra pa je bilo odkupljenih že 18.191. Zadruga imajo torej na svojih območjih že preko 100 tisoč prašičev, ki predstavljajo tržni višek, pogodbeno organiziranih.

Z ozirom na tako hiter porast prašičereje bodo kmetijske zadruga v letu 1961 odkupile preko 60 tisoč prašičev, kar pomeni, da bodo tržni viški porasli skoraj na pol drugo milijardo dinarjev.

Zadruga nimajo predvidenih kakih večjih gradenj, pač pa

Več odgovornosti
pri prodaji živil

Vedno več pritožb in negodovanj je slišati o postrežbi v naših trgovinah, gostilnah in pekarnah. Kljub velikemu vsestranskemu napredku v Pomurju, v trgovini, gostinstvu in turizmu še ni vse tako, kot bi želeli. Seveda je to delno opravičljivo, saj vemo, da smo največ investicij po vojni vložili v industrijo in zadnja leta tudi v kmetijstvo, kar je vsekakor prav. Pa kljub temu ne moremo biti zadovoljni z negodovanjem, ki ga slišimo vsak dan. Priznati moramo, pa tudi oni najstrožji kritiki, da

je že marsikaj mnogo boljše, kot je bilo prej, in to prav v trgovini in gostinstvu. Seveda se moramo truditi, da bo jutri še bolje, brez napak. Pri osem tem pa ne moremo kupovati vse tisto, s čim nam postrežejo v trgovinah, gostilnah in pekarnah.

Nič čudnega ni, da je ta ali ona gospodinja spocenic kupila v trgovini pudring, čokolado, kakao, čaj itd., ki pa je bil, kot je kasneje ugotovila, pokvarjen. To se zgodi večkrat, pa čeprav sanitarna in tržna inšpekcija odstrani iz polno založenih polic mnogo pokvarjenega blaga. Tako je prednost blaga, ki se ni moglo več uporabljati in ne prodajati, samo v trgovinah v soboški občini (ne vseh) narasla v mesecu oktobru na 69.800 dinarjev. Znesek bi bil verjetno mnogo večji, če bi pristeli še prednost pokvarjenega blaga v skladiščih večjih podjetij.

Največji del križde, da je temu tako, odpade na trgovce, ki nabavljajo večje količine blaga, čeprav vedo, da se hitro pokvari in ga ne bodo mogli pravočasno prodati. Na to pa vpliva tudi pomanjkanje modernih skladišč. Vendar pa morajo trgovska podjetja sama skrbeti, da ne bodo vsak mesec morala izločiti iz prodaje za nekaj tisoč ali deset tisoč dinarjev blaga.

Na podobne nepravilnosti pa naletimo tudi v gostilnah. Neverjetno, pa vendar resnično, da so gostilne na podeželju mnogo bolj čiste kot soboške. V soboških gostilnah se ponekod vedno postrežejo gostom s pokvarjenim golažem in stariimi žemljami. Pa tudi različnih tujih predmetov je mogoče najti v jedi. To so neprijetne malenkosti, na katerih pa si večkrat oblikuje domačin in tujec, ne vedno pravilno predstavo o našem gostinstvu.

Soboške gospodinjice pa večkrat tarnajo in se pritožujejo nad kakovostjo kruha in žemelj. Mnogokrat je kruh slabo pečen ali pa preveč ožgan. To pa še ni vse. V žemljah najdemo tudi različne predmete, kot so dlaka, špaga itd. In nič prijetno ne more biti delavcem v parni pekarni v Soboti, kakor tudi ne bolnikom, ki najdejo v prepečenju očasih tudi ščurka ali kaj podobnega. Pa čeravno so takšni primeri redki, tudi pri pripravi pek-kih, mečejo slabo luč na vse naše pekarnice. Vse to pa je posledica tega, ker moka ni bila dobro presejana. Zato bo potrebno v bodoče bolj pazljivo presejati moko, če nečemo, da bi še marsikakšno grenko in resnično slišali o soboških pekarnah.

Seveda pa pri odpravi teh nevednosti in napak lahko pomagajo tudi potrošniki tako, da bodo vse takšne primere takoj prijavili sanitarni in tržni inšpekciji. Ob nakupu blaga, posebno mesnih izdelkov, pa moramo gledati na datum proizvodnje in rok trajanja in potem bomo lahko brez skrbi, da smo kupili pokvarjeno blago. Če bomo delali vsi tako, bo takšnih neljubih in neprijetnih primerov v naših trgovinah, pekarnah in gostilnah vedno manj.

J.S.

Potreben večji poudarek
KOOPERACIJI

Kmetijska zadruga pri Vidmu ob Ščavnici polagoma izboljšuje poslovanje, pospešiti pa bo morala zlasti pogodbeno sodelovanje, kjer doslej še ni dosegla preveč zadovoljivih rezultatov. Za spomladansko setev v pogodbenem sode-

lovanju ima zemljo že pripravljeno. Spričo velike vlage pa so stroji zadnje dni bolj nerentabilno zaposleni.

V zadrugi se čuti zlasti potreba po ustanovitvi aktivna mladih zadrugarikov ter ženazadrugaric.

Zadruga je do 1. novembra z odkupom živine, lesa ter ostalih pridelkov napravila že preko 64 milijonov dinarjev prometa in se bo verjetno precej približala postavljenim planom.

Spomladi ima zadruga predvideno tudi gradnjo strojne lope ter hleva za 100 glav mladega goveda.

-ko

RAZKRIŽJE

Krajevni odbor kot posamezne naše organizacije Socialistične zveze se tudi na Razkrižju pripravljajo na letne konference. Pred kratkim so imeli na Razkrižju sejo krajevnega odbora SZDL, na kateri so ugotavljali, da se je med letom povečalo število članov Socialistične zveze za okrog 25 odstotkov.

PLANE DOSLEDNO URESNIČUJEJO

Kmetijska zadruga Slatina Radenci vzgledno gospodarji. Pri pogodbenem sodelovanju je dosegla lepe uspehe, saj je plan stoo odstotno izpolnila. »Tudi za spomladansko setev in travništvo so obeti zadovoljivi.« mi je dejal upravnik Vrbnjak.

Sicer pa je omenil, da dose-danjih uspehov niso dosegli brez prizadevanj. Zadruga je začela letos uvajati tudi lastno proizvodnjo na prevzetih površinah splošnega ljudskega premoženja. Osrednji poudarek bo dan živinoreji. Letošnji jesen je zadruga v najeti zgradbi uredila z lastnimi sredstvi odprte hleve za 60 glav mlade goveje živine. Živino so imeli do gradnje v pogodbenem paitanju pri zadrugnikih, pozneje pa so

jo premestili v lastne hleve. Sicer pa ne mislijo ostati samo pri tem. Ze spomladi bodo zgradili novi hlev za 100 glav mladega goveda, zgradili pa bodo tudi večje skladišče za reprodukcijski material in poljske pridelke.

Tudi pri prašičereji planirajo dokajšen napredek. Ze prihodnje leto bodo v pogodbenem sodelovanju z zadrugami spitali okrog tisoč bekonov, saj imajo zanje doslej sklenjenih nad 500 pogodb. Pri pogodbenem paitanju goveda planirajo do konca leta 200 glav, doslej so pa sklenili pogodbe že za 96 glav goveda. Dokaj lepi so tudi izgledi za izpolnitev planirane-ga prometa.

-ko

Kmetijske zadruga v ljutomerski občini

IZBOLJŠUJEJO POSLOVANJE

Kmetijske zadruga v Ljutomerski občini iz leta v leto izboljšujejo poslovanje. To izboljšanje se čuti predvsem pri izpolnjevanju planov. Zadruga bodo namreč lahko že prihodnje leto dosegle planirano vrednost bruto proizvodnje za leto 1961. Nekatere bodo že letos dosegle planirano vrednost bruto proizvodnje za leto 1961, vendar plan skupne vrednosti

bruto proizvodnje kmetijskih zadrug zaradi nekaterih izpadov še ne bo dosegle. Planiranje s narodni dohodek za leto 1961 so zadruga že letos močno presegle.

K izboljšanju poslovanja so znatno prispevale tudi precejšnje investicije, ki so se zlasti povečale v letošnjem letu. Tako so zadruga že letos presegle investicijski plan za leto 1961. Kljub temu, da je plan že nekoliko presežen, bodo morale zadruga v naslednjih letih investicije še povečati, zlasti za gospodarske objekte. Nekatere zadruga imajo že pripravljene investicijske programe, vendar bodo morale glede na naglo povečanje svojega obsega uresničevanje teh programov še pospešiti.

Doslej so zadruga kupile že veliko kmetijskih strojev, ki domala krijejo vse sedanje potrebe. Marsikje pa se kaže potreba po bolj smotrnem izkoriščanju in negi kmetijskih strojev, kakor tudi po gradnji primernih lop.

Letos so zadruga precej visoko dosegle plane za pogodbeno sodelovanje s pšenico, vendar pa še s temi uspehi, čeprav so lepi, ne smejo biti zadovoljne. Predvsem bodo morale poskrbeti za čim višjo izpolnitev postavljenih planov za pogodbe-

ŠE ENA RAČJA FARMA

trebni prostor za teoretične tečaje.

Križevske žene-zadrugnice pozdravljajo pobudo upravnega odbora zadruge, ki name-rava urediti račjo farmo z zmogljivostjo 5000 rac nesnic. Kot vse kaže, bodo prišle že prihodnje leto aprila prve race iz zadrugne valilnice, š

Združevanje sredstev
kmetijskih organizacij

Pred dnevi je bilo v Murski Soboti obširno posvetovanje z upravniki, računovodji in knjigovodji kmetijskih zadrug, družbenih gospodarstev in poslovnih zvez.

Po predavanju o družbenem knjigovodstvu so obširneje razpravljali o investicijah v kmetijstvu v prihodnjem letu, o formiranju skupnega sklada ter o pereči problematiki agroservisne službe.

Po obširni razpravi so sklenili, da bodo kmetijske organizacije v bodoče združevale vsa razpoložljiva finančna sredstva v posebnem skupnem skladu. Ta sredstva se bodo potem uporabljala za samoudeležbo pri investicijah v kmetijstvu ter za uresničitev investicijskih programov.

Na seji so tudi sklenili, da morajo zadruga porabiti kar največ umetnih gnojil ter po-

hititi s samimi pripravami za spomladansko setev. Pohititi bodo morale za uresničevanjem planov pogodbenega sodelovanja s travniki, čeprav imajo že okrog 30 odst. sklenjenih pogodb.

-ko

MELIORACIJA ŠČAVNIŠKE DOLINE
PRIHODNJE LETO

Na izrednem občnem zboru Vodne skupnosti »Ščavnica« v Ljutomeru so ugotovili, da bodo lahko že v naslednjem letu začeli z melioracijo Ščavniške doline. Sredstva so v glavnem zagotovljena. V prvem obdobju melioracije, to je od izliva do Berkovec, ki bo trajala več let, bodo po predračunu pora-

bili nad 1 milijardo dinarjev. Ker so v predračun vračunane tudi gradnje objektov kot so mostovi, katere pa bodo financirale druge ustanove, se bo predvidena višina investicij znatno znižala. Izračuni strokovnjakov kažejo, da bo ta melioracija vsekakor rentabilna, saj se bo rodnost zemljišč močno povečala.

Na občnem zboru so sklenili, da se lahko vodna skupnost pri melioracijah zadolži v višini 1 milijarde 350 milijonov dinarjev. Sprejeli so tudi predlog, da naj se priključijo vodni skupnosti tudi ostale vasi Murskega polja, ki so prav tako prizade-te.

-ko

hektarov pšenice, 42 ha travnikov, 24 ha hibridne koruze in 29 ha krompirja. Na teh površinah je zadruga akumulirala 440.000 dinarjev čistega dohodka. Za setev v gospodarskem letu 1959-60 pa so že sklenili 155 pogodb za 82 ha visokorodne pšenice, 96 hektarov travnikov in 10 ha hibridne koruze. Sklepanje pogodb še teče. Upajo, da bodo sklenili pogodb za vsaj še 20 ha travnikov in 60 ha hibridne koruze.

bš

Potrošniki pozor! Veliko presenečenje!

Pri drugem nagradnem žrebanju Vam je pripravilo
TRGOVSKO PODJETJE

„ZARJA“ - LJUTOMER

dodatni dobitek

1 raztegljivi kavč

ki ga lahko dobi vsak, če dokaže z blokom nakup blaga pri Trgovskem podjetju ZARJA Ljutomer v znesku 5000 din v času II. nagradnega žrebanja.

Za drugo nagradno žrebanje Vam je pripravilo Trgovsko podjetje ZARJA Ljutomer prvih 10 nagrad:

1. moški zimski plašč
2. ženski plašč
3. samska postelja
4. moška obleka
5. volneno blago za žensko obleko
6. fantovska obleka
7. moška jopica
8. ženska jopica
9. otroške trenirke
10. moška srajca

20 nagrad blaga v vrednosti po 1500 din

20 nagrad blaga v vrednosti po 1000 din

Žrebani bodo bloki, ki dokazujejo nakup v vrednosti nad 500 din. Žrebanje dobitkov drugega nagradnega žrebanja in dodatnega dobitka bo 4. januarja 1960.

Potrošniki, kupujte za Vaše potrebe le pri podjetju ZARJA Ljutomer, kjer boste zadovoljni s postrežbo in ugodnim nakupom!

Sodobno gospodinjstvo štev. 10-59

Nova številka revije »Sodobno gospodinjstvo« ima zelo pestro vsebino. Prinaša članke o novih cenah električnih energij v gospodinjstvu, o pravih višinah delovnih mest v stanovanju in o vlogi barv pri opremljanju in urejanju stanovanja. Arhitekti odgovarjajo na vprašanja o ureditvi dnevnih sobe v blokovnem stanovanju. Bralci bodo gotovo z zanimanjem prebrali članek o negi papirja v stanovanjih.

Nadalje prinaša revija članek o otroški telovadbi, navodila za izdelavo set pričeve, bolj praktičnega posteljega perila in kvačkanka. Starši bodo radi prebrali tudi članek o neprimernih otroških čevljih, ki jih je v letošnji jesensko-zimski sezoni dala na trg naša čevljarstva industrija. Zanimiv je tudi prispevek o različnih vzrekih in vrstah utrjevanosti.

S področja prehrane prinaša revija članek o citrusih, o novi krompirjevi mešanici, ki jo je dala na trg ljubljanska Tovarna hrani, recepte za pripravo poznih jesenskih gob in recepte za pripravo zelenjadnih in mesnih jedi s pomočjo mešalnika.

Ob koncu prinaša revija še članek o grmičevju na vrstnih vrstah hiše.

Revija »Sodobno gospodinjstvo«

izdaja Centralni zavod za napredek gospodinjstva, Ljubljana, Miklošičeva 4/II. Revija izhaja mesečno v nakladi 25.000 izvodov.

DAROVALCI KVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI

M. Sobota od 7. do 12. dec. 1959

Jože Gjergjek, četrtič, Terezija Legenič, osmič, Murska Sobota; Erna Bočkaj, četrtič, Bakovci; Bela Franko, petič, Markšavci; Kristina Horvat, Fokovci; Alojz Markoja, Stefan Dominko, Mihael Zadravec, Jože Zelko, Vinko Kociper, Stefan Smej, Jože Jerebic, Barbara Zver, Kata Hajdinjak, Marija Ferencak, Katarina Zadravec, Ana Horvat, Marija Smej, Terezija Virag, Kristina Dominko, Marija Zver, Ana Jerebic, Verona Nedelko, Katarina Smej, Roza Ferencak, Regina Gostan, Marija Gostan, Ivan Kociper, Stefan Smodiš, vsi iz Odrance.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje Transfuzijska postaja M. Sobota

Oglas

v Pomurskem vestniku
gotov uspeh!

Mali OGLASI

LESENO HISO, z opeko krito, v dobrem stanju, ugodno prodam. Adam Kučan, Križevci v Prekmurju št. 73. M-1137

PLINSKI MOTOR (hole gazor) 10 HP prodam. Ludvik Horvat, ml., Vauja gomila št. 39, p. Fokovci. M-1123

POSESTVO v izmeri 4,5 ha zaradi bolezni oddam v najem ali pa prodam. Verona Zemljč, Murski vrh št. 1, p. Slatina Radenci. M-1125

HISO z gospodarskim poslopjem in 5 ha zemlje v bližini hiše po ugodni ceni prodam. Anton Vogninec, Kokolenčak, št. 1, Videm ob Ščavnici. M-1150

VELIKO EMAJLIJANO KOPALNO KAD, staro peč za kopalnico ter 20-litrski emajliran bojler, po ugodni ceni prodam. Polzvedbe v Vrten. M-1143

KABINO »Ford Eysela, kompletno z diferencialom za 45.000 din ter vse rezervne dele za Steyr Bulldog, prodam. Naslov v upravi lista. M-1142

HISO, takoj vseljivo, z gospodarskim poslopjem in 2 ha zemlje z mladim sadovnjakom v Krčevini ob Dravi, prodam. Avgust Volk, Krčevina ob Dravi št. 151, p. Plaj. M-1132

HISO z gospodarskim poslopjem vse v dobrem stanju, takoj vseljivo, posestvo v izmeri 4 ha z vsemi pritlikljivimi, lep sadovnjak, njiva, gozd, vse v bližini hiše pri Mali Nedelji, ugodno prodam. Voršič, Podgrad št. 9, p. Gornja Radgona. M-1138

IZGUBILA SEM denarnico z dokumenti 8. decembra 1959 na avtobusni postaji Murska Sobota. Poštenega najditelja naprošam, da jo vrne proti nagradi na naslov: Kristina Kuhar, Motovilec št. 27, p. Grad. M-1141

ŠTIRIREDNO HARMONIKO »Lubase, 5-krat uglašeno po ugodni ceni prodam. Jože Role, Okoslavci 39, p. Videm ob Ščavnici. M-1129

MANISE POSESTVO v zveznem obdelovanju. Jože Štof, Dolci št. 53, p. Kuzma. M-1122

V Armadi je našel dom in srečo

Na lepem bregu reke Une je mesteca Kostanjica. Nedaleč od samega mesta, ob velikem gozdu so majhne kasarne, kjer služim kadrooski rok.

Ze več dni sem opazal, da se sprejaha po našem dvorišču gojenec vojaške šole v letalski uniformi. Spraševal sem se, kaj počne pri nas. Pozanimal sem se ter zoedel, da je na dopustu, da nima staršev in zato je prišel k nam, k letalski enoti. Po končanem kosilu je nekega dne pristopil tudi k meni in mi med številnimi pretresljivimi dogodivščinami povedal tudi naslednje.

Leta 1941, ko so začele na našo domovino padati sovražne bombe in množično uničevati naše prebivalstvo ter ru-

šiti naša mesta, je ob nekem napadu na Arandjelovac oze-la mamica svojega sina v naročje in ga odnesla iz hiše na obalo reke. Tu se je pod širokim hrastom sklonila nad njim, da ga z lastnim telesom zaščiti. Šeneta je mu je gorila pomirjevalne besede. Vreme je bilo oblačno in hladno. To mu je edini spomin na mater, katere oblička si niti zamisliti ne more, ker se ga ne spominja. Umrla mu je, ko mu je bilo komaj šest let. Oče mu je umrl ob nekem naračju že v začetku vojne. Bratov in sestra ni imel, a od sorodnikov se nihče ni jani. Malena Boža se tako sprejel Dom za vojne sirote v Arandjelovcu. Tu je končal osemletko ter izrazil željo, da se bo napre učil. Varnosti so mu pomagali iskati s pomočjo oglasov v časnikih

KINO

MURSKA SOBOTA — od 18.—20. dec. ameriški barvni kinemaskopski film: »Ljubi me ali pusti me!« od 21.—22. dec. francoski film: »Neobičajna zgodba«; od 23.—24. decembra italijan. kinemaskopski film: »Očete in sinovje«.

GORNJA RADGONA — od 19.—20. dec. francoski film: »French Kan Kan«; od 23.—24. decembra ameriški film: »Dolina masčevanja«.

LENDAVA — od 18.—20. decembra angleški film: »Smart na cestici«; od 22.—23. dec. jugoslovanski film: »Ko pride ljubezen«; Samo 24. decembra ameriški film: »Dama in pustolovec«.

LJUTOMER — od 19.—20. dec. ameriški film: »Tarzan v puščavi«; od 23.—24. decembra jugoslovanski film: »HŠ...«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. — od 19.—20. dec. ameriški barvni film: »Bitka v klavcu«; samo 22. decembra ameriški film: »Lift pogube«.

SLATINA RADENCI — od 19.—20. decembra ameriški film: »Dama iz Sanghaja«; samo 24. decembra francoski film: »Oče, mama, moja žena in jaze«.

VERZEJ — od 19.—20. decembra italijanski barvni film: »Fant za vse«; samo 23. decembra nemški film: »Lažni Adam«.

ČEPINCI — Samo 20. dec. ameriški film: »Žigosa«.

VELIKA POLANA — od 19.—20. decembra francoski film: »Podzemlje Pariza«.

GRAD — Samo 20. decembra francoski film: »Oče, mama, služkinja in jaze«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — od 19.—20. decembra ameriški film: »Beg iz Gyannee«.

Tedenski KOLEDAR

Petek, 18. dec. — Rado Sobota, 19. dec. — Urban Nedelja, 20. dec. — Julij Ponedeljek, 21. dec. — Tomo Torek, 22. dec. — Dimitrij Sreda, 23. dec. — Viktorija Četrtek, 24. dec. — Eva

RADIO M. SOBOTA

Nedelja, 20. dec. 1959:
ob 12:00: Pogovor z volivci, lokalna poročila, obvestila in reklame;
ob 12:15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 12:40: »Zeleli ste, poslušajte«.

Torek, 22. dec. 1959:
ob 17:00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;
ob 17:15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 17:25: »Zeleli ste, poslušajte«.

Četrtek, 24. dec. 1959:
ob 17:00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;
ob 17:15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 17:30: »Zeleli ste, poslušajte«.

Radio M. Sobota prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 5. do 9. ure in od 15. do 23.10. ure. Ob nedeljah in praznikih pa od 6. do 23.10. ure.

PREKLIC

Preključem žaljivko, ki sem jo izrekla zoper predsednika Lojzeta Zalka, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Marjeta Berke, Kranjčeva št. 15, Lendava D-1124

Okrajni odbor Zveze slepih Murska Sobota priredi 20. dec. 1959 v počastitev 40-letnice KPJ in 40-letnice ustanovitve zavoda za slepo mladino

akademijo

v Murski Soboti ob 15. uri v hotelu »Zvezda« in v Ljutomeru ob 10. uri v kino dvorani.

Spored izvajajo kulturno-umetniška skupina slepih iz Maribora.
Prostovoljni prispevki gredo v korist slepih!

VABLJENI!

Delavsko prosvetno društvo »SVOBODA« Murska Sobota obveščaja, da bo v petek, dne 18. decembra 1959, ob 19. uri letni občni zbor v prostorih Knjižnice-čitalnice M. Sobota

VABLJENI!

Uprava Trgovskega podjetja na veliko

»POTROŠNIK« V MURSKI SOBOTI

OBVEŠČAJ

vse cenene odjemalce, da bo redni letni popis blaga v navedenih dneih:

skladišče manufakture	od 25.—31. decembra
skladišče špecerije	od 27.—31. decembra
skladišče galanterije	od 27.—31. decembra
skladišče železnine	od 27.—31. decembra
skladišče vina, žganih pijač, mineralne vode	4. januarja 1960.

Podjetja in trgovine, nabavite si blago pravočasno!

Kmetijska poslovna zveza »AGROPROMET« Lendava razpisuje delovno mesto

ŠOFERJA

za 3-tonski avtomobil

Pogoji za sprejem: kvalificiran šofer z večletno prakso.

Nastop službe s 1. januarjem 1960. Ponudbe pošljite na gornji naslov do 25. decembra 1959.

SOCIALNO ZAVAROVANJE

Higiensko-tehnična zaščita

Po veljavnih predpisih nima socialno zavarovanje nobenih pristojnosti glede higiensko-tehnične zaščite, ta pristojnost je dana delovnim kolektivom in inšpektoratu za delo. Kljub temu posveča socialno zavarovanje vprašanju higiensko-tehnične zaščite vso pozornost, v ta namen je Izvršni odbor zavoda za socialno zavarovanje imenoval posebno komisijo, iste komisije so imenovale tudi podružnice socialnega zavarovanja. Te komisije so izdelale poseben program za delo komisij HTZ, da bi s tem pripomogli k varnosti pri delu.

Zavod za socialno zavarovanje je za delovanje HTZ komisij odobril tudi potrebna sredstva. Skladno s programom in v okviru materialnih možnosti so bili izvedeni tedni HTZ na področju podružnic Gornja Radgona, Lendava in v Ljutomeru. Pred kratkim je bil trodnevni seminar v Radencih, ki so se ga udeležili zastopniki skoraj vseh večjih podjetij našega okraja. Seminar je bil zelo uspešen.

Pri dejavnosti HTZ ne zasledujemo kdo je pri tem pristojen, temveč zasledujemo družbene koristi, pri tem bi moral biti zainteresiran vsak delavec, ker gre v prvi vrsti za koristi njega samega. Nesreče in poškodbe pa brez dvoma občutno bremenijo gospodarske organizacije, kakor tudi sredstva socialnega zavarovanja. V našem okraju, ki je na nekem prelomu med starim in novim, ko uvajamo vsak dan več tehnike in mehanizacije, naraščajo poškodbe zaradi nesreč in imamo na primer v tem letu, ker smo uvedli v kmetijstvo več mehanizacije, kar štiri smrtno nesreče. Torej nam že sam razvoj nakazuje, da moramo HTZ odslej posvečati več pozornosti.

Danes je že resna potreba po aktivnem delu HTZ komisij, ki jih imamo v vseh gospodarskih organizacijah. Dosedanja prizadevanja socialnega zavarovanja so bila predvsem namenjena, da pospešijo delo teh komisij. Kolektivi so dolžni razpravljati in izvesti potrebne ukrepe za varnost pri delu, skratka angažirati vse zaposlene po vprašanju varnosti pri delu pod parolo: »DELAJ VARNO!«.

Okrajni zavod za soc. zavarovanje
Murska Sobota

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, brata

JOŽEFA GALA

kurirja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala za darovane vence in cvetje, posebno pa kolektivu »Agro-merkura« za zadnje poslovilne besede. Prisrčna hvala vsem prijateljem in sosedom, ki so v težkih trenutkih stali ob strani in z nami sočustvovali.

Se enkrat vsem prisrčna hvala!

Murska Sobota, 10. decembra 1959.

Žalujoci: žena Karolina, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

MOPEDISTI!

Po pooblastilu Avto-moto zveze Slovenije št. 3987 z dne 9. decembra 1959 pričenjamo z izpiti za mopediste. Izpite bodo opravljali kandidati iz občin Murska Sobota, Beltinci, Lendava in Petrovci-Salovci. Z izpiti pričenjamo 11. dec. 1959.

Interesenti za tečaj in izpite naj se javijo v pisarni AMD Murska Sobota, Noršinska cesta 1, najpozneje do 20. dec. 1959

Upravni odbor AMD
Murska Sobota

Komisija za razpis delovnih mest pri Zivinorejsko-veterinarskem zavodu za Pomurje v Murski Soboti

razpisuje delovno mesto

KMETIJSKEGA TEHNIKA

z dokončano srednjo kmetijsko šolo, na odseku za selekcijo in progenotestiranje.

Prošnje sprejema komisija Zivinorejsko-veterinarskega zavoda do 25. decembra 1959.

Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru M. Sobota razpisuje že drugič delovno mesto

TRŽNEGA INSPEKTORJA

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse v navedenih poslih.
Ponudbe pošljite na gornji naslov.

MLINSKO PODJETJE MURSKA SOBOTA prodaja naslednja osnovna sredstva:

1. luščilnik za žito, krtačni stroj za žito, plansko sito 6-delnog »MIAG« z elektromotorjem, hidravlična preša za olje z vsem orodjem za pogon oljarne, transmisije in jermenice.
2. vodna turbina 18KS, trijer, spiral, tri'er viseči, mlin kladivar, valjni stol »LAMELKA« 500 x 220, valjni stol domače izdelave 700 x 220.

Osnovna sredstva pod točko 1. samo proti plačilu, pod točko 2. pa kot prenos osnovnih sredstev.

Ogled dnevno od 8. do 14. ure v mlinu Puconci. Prednost nakupa imajo zadrzne in gospodarske organizacije, v kolikor pa od teh ne bo zainteresov, se zgoraj navedena osnovna sredstva prodajo privatnemu sektorju, ki pa ima pravico nakupa od 1. januarja 1960.

TRGOVSKO PODJETJE »GORIČANKA«

razpisuje delovni mesti

RACUNOVODJE in KNJIGOVODJE

Plača po dogovoru. Nastop službe možen takoj ali po dogovoru. Prošnje je treba vložiti do 25. decembra 1959 na upravo podjetja.

„COLIBRI“ si utira pot na svetovno tržišče

Pred kratkim so zaključili v tovarni Tomos v Kopru zadnja dela pri novi poskusni stezi, ki je dolga 850 metrov. To je zadnji gradbeni objekt v okviru tovarne Tomos. Prihodnje leto nameravajo izdelati v tovarni med drugim 40.000 mopedov znamke Colibri, kar je seveda mnogo manj, kot zahteva domače in inozemsko tržišče. Po mnenju nekaterih lastnikov Colibrijev so Tomosovi mopedi primerni tudi za daljše poti. Zaradi vedno večjega števila mopedov bo organizirala tovarna prihodnje leto po vsej državi servisne delavnice.

Novembra letos so v tovarni Tomos v Kopru zaključili gradbena dela na 850 metrov dolgi stezi za preizkušnjo Tomosovih motornih vozil. Steza je grajena popolnoma drugače kot nekatere znane tekmovalne in preizkuševalne steze po svetu, saj je namenjena le preizkušnji motorjev in ne avtomobilov. Med drugim je steza grajena tako, da zagotavlja preizkuševalcem motorjev čim večjo varnost.

Povpraševanje po Tomosovih motornih vozilih je iz leta v leto večje. Prihodnje leto nameravajo izdelati 40.000 mopedov znamke Colibri, 4600 skuterjev Galeb, 1370 motor-

jev s 175 cm, 100 tovarnih motornih trikolov itd., skupno 54.770 različnih motorjev, medtem ko je vseh naročil za 111.356 motorjev, od tega kar 90.000 Colibrijev.

Kljub močni konkurenci nekaterih priznanih svetovnih tovarnih motornih koles se Tomos uveljavlja tudi izven naših meja. Letos je razstavljal Tomos svoje izdelke na mednarodnih sejnih v Leipzigu, Budimpešti, Brnu, Poznanju, Solunu, Izmiru, Damasku in Tunisu. Predvsem v Izmiru in v Damasku so dosegli lep uspeh. Povsod so se najbolj zanimali za Colibrije. Tovarna ima trgovska zastopstva v Gr-

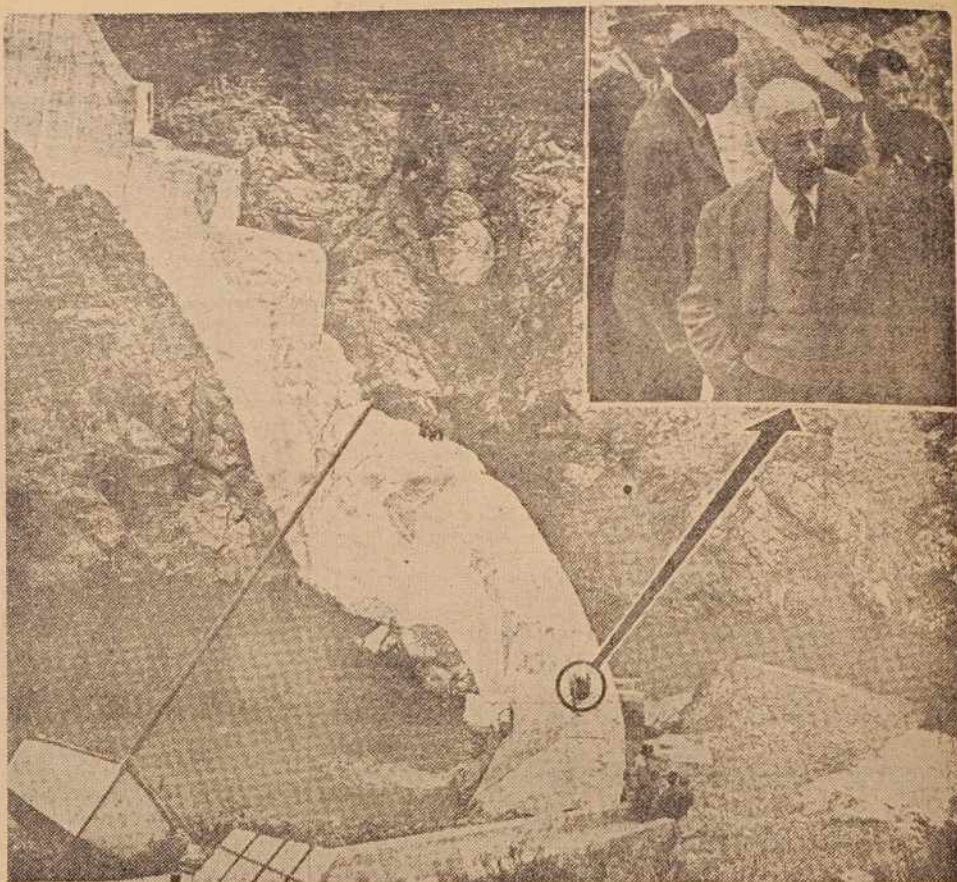
čiji, Turčiji in v Združeni arabski republiki.

Prihodnje leto nameravajo tako doma kot v nekaterih drugih državah izpopolniti servisno službo. Doslej je v Jugoslaviji 121 servisnih delavnic za Tomosove izdelke. Na novo nameravajo ustanoviti 10 servisnih delavnic.

Kot vsaka sodobna in moderno urejena tovarna za predelavo kovin, ima tudi Tomos več proizvodnih sodelavcev. V Tomosu izvedejo za okrog 60 odstotkov vseh del, medtem ko pomagajo pri ostalem tudi kranjska »Iskra«, tovarna »Sartorius« v Ljubljani, »Jugodente« iz Novega Sada in še nekatera druga podjetja.

Na splošno obvladuje mnenje, da Colibri ni primeren za daljše vožnje. V tovarni sodijo, da to ni res. Letos so zabeležili več primerov daljših voženj s Colibriji, pri čemer so ugotovili, da je vozilo kljub 50 cm vendarle primerno tudi za daljše proge. Tako je prevozil profesor Milorad Pešić iz Bečeja s Colibrijem Madžarsko in Avstrijo.

V Tomosu so poleg tovarniških objektov gradili vsa leta tudi stanovanja. Letos razpolaga s 76 novimi stanovanji, nedograjenih pa imajo še 150 stanovanj. Letos je tovarna prispevala za gradnjo stanovanj 230 milijonov dinarjev.

V prejšnji številki smo poročali o tragediji v Frejusu v Franciji. Danes priobčujemo sliko, ki kaže velikanski jez — ali bolje ostanke jez iz belega betona — Malpasset, kakršen je po končani katastrofi, ko so ogromne količine vode že opustošile prelepo dolino okrog Frejusa. — Na sliki v kotu je graditelj tega jez inž. Coyne (z belimi lasmi, gola glava), kako po nesreči izprašuje čuvaja pri jez (z baretko) o pojavih pred in med katastrofo.

NOVI SATELITI V VESOLJU

4. decembra so v ZDA izstrelili raketo z opico, ki so jo namenili v posebno konico. Konstruktorji sodijo, da bi podobno napravo lahko uporabili tudi za polet človeka v vesolje. Opico so pričeli, da je približno 120 km visoko z ročico sprostila konico, ki se je potem s padalom spustila na zemljo. Se istega dne je ameriški rušilec doignil iz morja konico, ki je tehtala nad eno tono. Ker na ladji ni bilo zdravnika, se niso upali odpreti konico, toda kasneje so

jim preko radia dajali točna napodila. Opica se je počutila dobro in je kmalu potem, ko so jo oslobodili, sprejela hrano. Opica tehta 3 kg in 157 g, njen polet pa je trajal 15 minut.

V Sovjetski zvezi pa so sporočili, da nameravajo sovjetski znanstveniki izstreliti satelit, ki bi krožil okoli Venere in Marsa. Poleg drugega se poročajo, da nameravajo fotografirati oba planeta na podoben način kot drugo stran Meseca.

ZEMELJSKI PLAZ V TRŽIČU

Evakuacija 200 prebivalcev — Po prvih cenitvah je za okoli 150 milijonov dinarjev škode — Nad 600 pripadnikov JLA, Ljudske milice in gasilcev ter prostovoljcev v borbi proti premikajočemu se plazu — Zmanjšana nevarnost zaradi zboljšane vremena

V petek 11. decembra je začel zaradi močnega deževja drseti hrib med Tržičem in vasio Pristava. Na ogroženem terenu je bilo 6 stanovanjskih zgradb s 24 družinami, tako da so morali gasilci iz Tržiča že v petek zjutraj evakuirati prebivalce iz najbolj ogroženih hiš. Na kraj nesreče sta prišli republiška in okrajna komisija.

V soboto je zemeljski plaz podrl apnenico ob cesti, cesto med Tržičem in Pristavo pa je odneslo. Preko nje se je začela pomikati več kot 40 m široka in nekaj metrov visoka zemeljska gmota, ki je gubala in premikala vse področje proti strugi Bistrice. V soboto se je zemeljski plaz pomikal sprva 3 do 4 cm na uro in dopoldne porušil hišo, ki je stala ob cesti pod apnenico. Kasneje se je začel hrib pomikati s hitrostjo do enega metra na

uro, pri čemer je bilo v nevarnosti več hiš.

V soboto zvečer so ljudje s strahom pričakovali, da bo zemeljska gmota zasula Bistrico in jo zajezila. V noči od sobote na nedeljo se je pomikal plaz s hitrostjo okoli pol metra na uro, tako da je bila v nedeljo popoldne ob 16.10 struga Bistrice na najbolj kritični točki široka le še dva metra. Če reševalcem ne bi uspelo pravočasno skopati novo strugo Bistrice, bi morali evakuirati še 30 družin, poleg tega pa bi bili v tem primeru poplavljeni tudi nekateri objekti v bližini reke: LIP v Tržiču, Predilnica in tkalnica, naselje Preska in delno tovarna čevljev »Peko«. Nad 600 ljudi, gasilcev, pripadnikov JLA in Ljudske milice ter prostovoljcev je nenehno delalo v izmenah. Stanje je še vedno bilo kritično...

Pripadniki Ljudske milice in JLA so — kolikor je bilo mogoče — zavarovali plaz. Na pomoč so prispeli tudi gasilci iz Ljubljane, Kranja in okolice. Tudi Tržičani so bili pripravljeni vsak čas priskočiti na pomoč. Nova struga Bistrice je bila skoraj končana. Se dalje so jo razširjali. V nedeljo popoldne je prispelo na ogroženo ozemlje tudi večje število strokovnjakov, predvsem geologov, ki so natančneje opazovali premikanje zemeljske gmote. Le-ta je povzročila že do nedelje popoldne za okoli 150 milijonov škode.

Že v nedeljo dopoldne je bila izredna seja upravnega odbora Predilnice in tkalnice v Tržiču, na kateri so odobrili 10 milijonov dinarjev v sklad za pomoč evakuiranim. Sredstva v ta sklad je prispevala tudi organizacija SZDL iz Tržiča ter vaški odbor SZDL. V Bistrici so organizirali za evakuirane brezplačno hrano v treh gostinskih obratih. Do nedelje popoldne so evakuirali že okoli 200 prebivalcev in jih razmestili po šolah, sindikalnih dvoranh in telovadnicah.

Že v nedeljo zvečer so sporočili, da je kritična situacija za zdaj mimo, če ne bo večjih nalivov. Navzlic temu pa je razširjalo novo strugo za Bistrico okoli 150 ljudi, predvsem pripadnikov JLA. V noči od nedelje do ponedeljka in v ponedeljek se stanje ni spreminilo, vendar se je plaz — čeprav nekoliko počasneje kot prej — še vedno pomikal v bi-

striško strugo. Na kraju nesreče so buldožerji izkopavali zasilno strugo, gasilci pa so s pritiskom vode pospeševali odvažanje zemlje.

Na prostoru, kjer je bila prej apnenica, v zgornjem delu plazu, v ponedeljek ni več bilo večjih gmot zemlje. Gmota, ki se je prejšnje dni naglo pomikala proti Bistrici, je že bila v spodnji polovici plazu. Pomikala se je, gledano z vrha plazu, nekoliko v levo in je že podrla drugo hišo. Glavni del plazu v spodnji polovici ni več bil usmerjen proti obratu št. 4 tovarne »Peko«, kjer je struga najožja, ampak proti podolžastemu travniku nasproti skladovcem lesa LIP Tržič, ki so na desnem bregu Bistrice. Ker je v ponedeljek zjutraj voda narasla, je začel 30-tonski bager, ki so ga pripeljali z Jesenice, poglabljati strugo reke in je omogočil normalni odtok vode.

Zato so vsi skrb osredotočili na to, da rešijo stanovanjske probleme evakuirancev. Rudarji iz Kanizarice pa so poslali vagon premoga za evakuirance. Odbor za pomoč evakuirancem je odprl poseben tekoči račun v Komunalni banki, na katerega gredo vsi prispevki. Pionirji osnovne šole v Kamnici pri Mariboru so zbrali 4000 dinarjev kot pomoč za ogrožene otroke na področju Tržiča.

Ves promet s težjimi tovari so preusmerili po železnici. Cesta iz Tržiča na Kovor in Podbrezje ne prenese težjega prometa, ker je na odseku ceste nad predilnico v Tržiču podporni zid popustil že pred 2 letoma.

V ponedeljek je obiskal Tržič tudi predsednik IS Ljudske skupščine LRS Boris Kraigher.

Cesta med Tržičem in Pristavo, ki jo je zemeljski plaz poškodoval

REKE KOLPA, SAVA IN UNA POPLAVLJAJO

Zaradi obilnega dežja ob koncu minulega tedna in minulo nedeljo so posamezne reke močno narastle. Narastle so zlasti Kolpa, Sava in Una v spodnjem delu.

Kolpa in Glina sta poplavlili okoli 16.000 ha obdelovalne zemlje v Pokuplju in na Kordunu. Voda je poškodovala tudi avtomobilsko cesto med Glino in Dvorom na Uni. Zaradi naraslih pritokov je Sava dosegla pri Jasenovcu maksimum 840 cm, ki so ga zabe-

ležili leta 1925. V nedeljo je kazalo, da bo Sava narasla še za en meter, tako da bodo posamezni kraji ob njenem spodnjem toku ogroženi. Casniki poročajo o nevarnosti poplav v Posavini in Semberiji. V ogroženih krajih ob Savi so objavili izredne obrambne ukrepe.

Una je v soboto zvečer vdrla v Bosansko Dubico, kjer je prizadela veliko škodo. Nad 350 hiš je pod vodo, tako da so morali izseliti številne dru-

žine. Prispele so na pomoč tudi enote JLA iz Petrinje. Razen Bosanske Dubice so pod vodo tudi številne vasi, iz katerih so dolno ali popolnoma evakuirali prebivalce.

Ceste v Bosanski Krajini so skoraj neprehodne. Voda jih je mestoma poplavlja tudi do poldrugi meter visoko. Zveze med številnimi mesti so skoraj popolnoma prekinjene. Tudi železniški promet je prekinjen na več krajih. Na progi Zagreb — Sarajevo vozijo vlaki

čez Vrpolje namesto čez Banjaluko, ker je prekinjen promet na progi Doboj — Banjaluka.

Le reka Sana je v nedeljo nekoliko upadla, tako da se stanje v Sanskem mostu postopoma normalizira, vendar so posledice poplave katastrofalne. Nad 70 družin je ostalo brez strehe. ObLO je določil 4,5 milijona dinarjev za najnujnejša popravila hiš, ki jih je še moč rešiti.

JOŽE ŠTUMPF

S POTI PO BLIŽNJEM VZHODU

Taborišče obdano z žico in že Angleži so nastavili ponekod mine. Nekaj minut hoda od našega taborišča je velika rumena stavba. Nekoč je bila v njej vojaška bolnišnica, tokrat pa si jo je izbral za svoj stan glavni štab vojske OZN. Nad zgornjo teraso stavbe so molesle v zrak neštete radijske in teleprinterke antene. V poslopje je bilo možno priti le s posebno dovolilnico. Prav zadnjega decembra 1956 sem bil na straži pred glavnim vhodom v štab OZN. Čeprav sem poznal že mnogo oficirjev, sem vendarle vsakega še posebej legitimiral in dovolilnico predal dežurnemu podoficirju. Tak je bil pač red v glavnem štabu sil Združenih narodov.

Zgodaj zjutraj sem večkrat slišal oddaljene klice. Nisem si znal tega razložiti, dokler se nisem povzpela na teraso. Z daljnogledom sem opazil, da kličejo hodže vernike k molitvi.

Zivljenje v bazi bi bilo dolgočasno, če ne bi imeli različnih predavanj in če se ne bi ukvarjali s šahom in odbojko. Tu in tam nas je obiskala tudi egiptovska vojaška godba, navadno pa smo poslušali radio.

POT NA POLOTOK SINAJ

Medtem so bile nekatere naše enote na Sinaju, kjer so premagovale precejšnje prepreke, saj je potovanje po puščavi neprijetno in naporno, posebej še, ker so še tiste maloštevilne ceste bile razkopane in uničene ter posejane z minskimi polji. Tu in tam so prihajali naši vojaki s Sinaja v taborišče. Vsi smo se zanimali, kako gre ostalim. So živi, zdravi?

Bilo je 8. decembra 1956. Dobil sem ukaz, da se takoj pripravim na potovanje. Kot radiotelegrafist sem bil dodeljen prvi četi, ki je odhajala na črto Ismailija — El Audža.

Ob prekopu smo se vozili proti Ismailiji. Na vodni gladini je bilo nešteto ladij, med njimi ameriške, angleške, ruske, švedske, norveške in italijanske. Pred Ismailijo smo naleteli na barikade. Oddelki egiptovske vojske so se na barikadah urili

Srečanje z egiptovskimi vojaki in civili v El Arishu

za oborožen odpor. Bili so večinoma mladi ljudje. Približno 19 kilometrov od naše baze smo prešli Sueški prekop. Bili smo na cesti, ki pelje preko Sinajskega polotoka v Palestino, v izra-

elsko mesto na egiptovski meji El Audžo. Ob cesti so ležala uničena motorna vozila, tanki in prazni bencinski sodi. Ker je bila cesta na posameznih odsekih minirana, smo morali delati velike ovinke čez puščavo. Končno smo prišli do taborišča naših enot. Do sem so prišla naša vozila, naprej pa ni šlo. Razpeli smo šotorska krila in šotore zasipali z peskom, da jih veter ne bi dvignil.

Obdajala nas je valovita puščava. Le tu in tam so poginjali iz peska skromni grmički ali šop puščavske trave, v katerih se skrivajo majhni rjavi kuščarji, edini prebivalci v teh krajih. Velike pregelavice nam je delal veter. Čeprav so kuhali kuharji v zaprtih kotlih, je bilo v hrani vedno nekaj peska, ki je neprijetno škripal med zobmi.

Moja služba je bila naporna. Angleži in Francozi so motili naše oddaje in prejeme na vseh frekventnih področjih. Poleg tega je bilo ponoči pošteno mrzlo.

Iz Ismailije so nas obiskali egiptovski »komandos«. Bili so večinoma študentje iz Kaira. Že ob prvem srečanju smo postali dobri prijatelji. Sporazumevali smo se v angleškem jeziku ali pa s kretnjami. Drug drugemu smo dajali naslove in zamenjavali smo slike. Med njimi so bili tudi dečki osmih let.

Skoraj vsak dan, odkar sem odšel iz El Balaha, je deževalo. Najhuje pa je bilo ponoči na 22. december. Spominjam se še, kako smo tisti večer, kljub dežju, odnesli na večjo sipino sod starega motornega olja, ga polili z bencinom in zažgali. V čast Dneva JLA je zagorel na sipini velik ogenj in kaj kmalu smo zapeli in zaplesali. Dež, ki je neprestano lil, nas ni motil.

To je bila tudi zadnja noč, ki sem jo prebil daleč izven naše baze, kajti prihodnjega dne sem se moral vrniti v El Balah. Toda tudi tam nisem bil dolgo. Prišel je ukaz glavnega štaba, naj se naš odred odpravi na Sinajski polotok, v novo bazo pri El Arishu. Čez nekaj dni se je zvrstila po cesti dolga kolona naših vozil. S seboj smo odnesli le spomine na dneve bivanja v El Balahu.